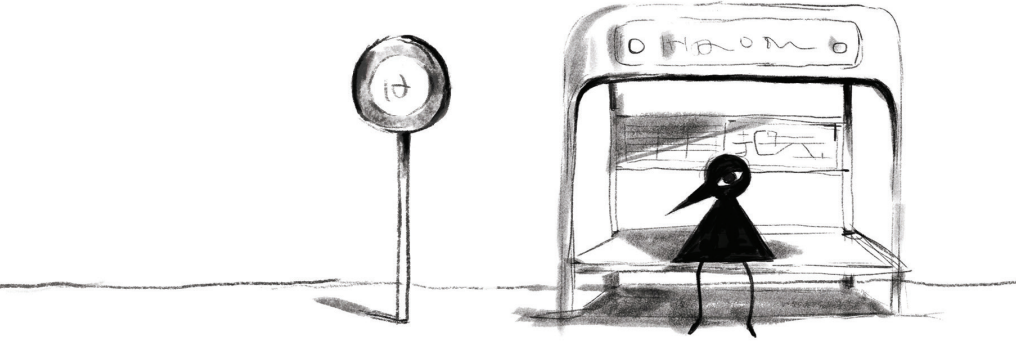

02 Sürgün

2023

EYLÜL - EKİM

İKİ AYLIK KÜLTÜR & EDEBİYAT DERGİSİ

AHMET HAZAR AYŞE ŞİMŞEK AYŞE ZÜLAL GÜNAY FIRAT SELİM ZİREKOĞLU

FİRDEVS GÜLŞAHİN İREM DEMİRDAŞ KUDBETTİN ÇELİK MERVE ERGÜL

MÜMTAZ ÖZLEN M.SAİD DURAN GÖZDE ÇİMEN RABİA EGEMEN

RABİA KAPICIOĞLU REYHAN ÖZSOY SEFA FIRAT ZEYNEP RABİA AKTÜRE

ABDÜLMELİK BAYİR EDANUR KAYA HİKMET ŞEYHANLIOĞLU

MUHAMMET BERK GÜLDÜR RAHİME GÜNEŞ RUMEYSA AKMAN ŞEYMA YILMAZ CEBECİ

İMTİYAZ SAHİBİ

İnsan ve Medeniyet
Hareketi Adına:
Kemal Özden

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Mehmet Bulayır

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Şehnaz Fındık

EDİTÖR

Betül Yavuz

ALAN EDITÖRLERİ

Mümin Aliov
Elif Sabır
Ceyhun Balcı

GRAFİK TASARIM

Hanne Nur Özden

ÇİZERLER

Hanne Nur Özden

ISSN

2980-2512

İki ayda bir yayınlanır.
Yerel Süreli Yayın. Ücretsizdir.
Yazı ve reklamların içerik
sorumluluğu sahiplerine aittir.
Kaynak gösterilerek
alıntı yapılabilir.
Dergimize www.surgun.net
adresinden erişebilirsiniz.

“Sürgün” Biraz da Yol Demektir

Sürgün dergimizin ilk sayısı, sizlerin de şahit olduğu üzere ismine yakışır bir şekilde “sürgün” temasıyla yayınlandı. Gerek genç yazarlarımızdan gerekse okuyucularımızdan olumlu tepkiler aldık. Bu durum bizi çok mutlu ettiği gibi var olan heyecanımızı daha da pekiştirdi, güçlendirdi.

Bu heyecanla birlikte ikinci sayımızı “yol” temasına ayırdık. Malum, sürgün demek biraz, hatta biraz değil çoklukla yol demektir. Her iki anlamda da yol, sürgünün mütemmim cüzü gibidir. Bir düşünsenize, bir yerden bir yere cebren ya da başka bir yol bulamadığınız için gönüllü bir çaresizlikle gidişinizde; sizi gurbete götüren, sevdiklerinizden, hatıralarınızdan ayıran, o uzayıp giden yollar değil midir? Aynı şekilde bir filizin sürgün vermesi için de bir yol alması gereklidir. Birisinde hüznün vardır, diğerinde heyecan. Ama her ikisinde de kalbinizde saklanan, gününü bekleyen bir umut vardır. İlkinde kederli ve gizli, diğerinde güleç ve aşikâr.

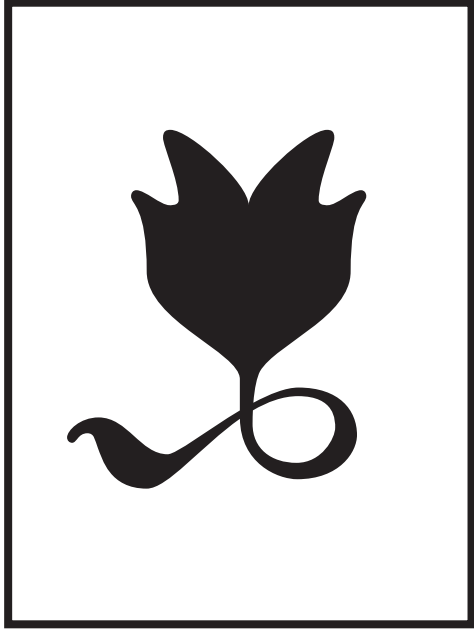
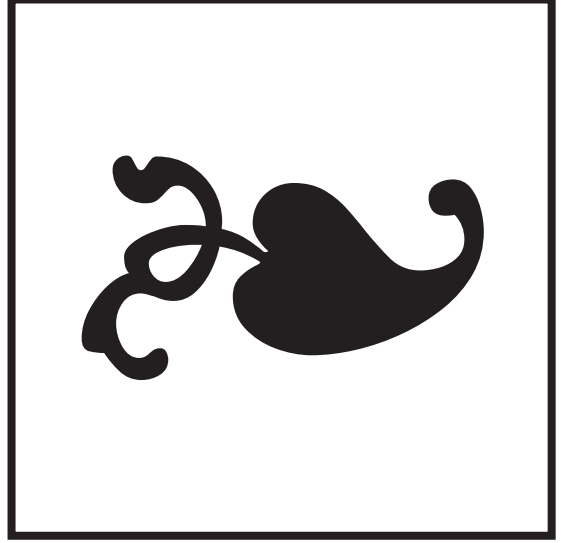
Yazarlarımız bu umudu, şiir, öykü ve denemelerle seslendirdiler. Sayımızın yayına hazırlanmasında emeği geçen başta yazarlarımız olmak üzere tüm arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Biz yayın ekibi olarak bu sürgünü de çok sevdik, umarım siz okurlarımız da beğenirsiniz.

Ancak sadece beğenmekle kalmayıp “sürgüne” sahip çıkmanızı da bekliyoruz, siz okurlarımızın ailemizin bir parçası olduğuna ve aynı zamanda potansiyel birer sürgün yazarı olduğuna inanıyoruz. Çünkü sürgün, hepimizin ortak kaderi.

Umudun her daim arttığı, sonraki sürgünlerde buluşmak üzere...

Mehmet Bulayır

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

FLEURON yazıcı çiçeği olarak da bilinir, noktalama işareti veya tipografik kompozisyonlar için bir süs olarak kullanılan tipografik bir öge veya gliftir.

ŞEKİL 1 şiir

ŞEKİL 2 öykü

ŞEKİL 3 deneme

• AHMET HAZAR •	06
Kudüs	
• AYŞE ŞİMŞEK •	08
Refüj ve Ahu Dudu	
• AYŞE ZÜLAL GÜNAY •	09
Yol Gazeli	
• FIRAT SELİM ZİREKOĞLU •	11
Saat Ona On Kala	
Yağmur Yağıyor Sokağa	
• FIRDEVŞ GÜLŞAHİN •	13
İz Düşüşler	
• İREM DEMİRDAŞ •	15
Umudun İnce İpi	
• KUDBETTİN ÇELİK •	16
Hazan	
• MERVE ERGÜL •	18
Yola Çıkanlar	
• MÜMTAZ ÖZLEN •	21
Çileli Çocuklar	
• M. SAİD DURAN •	22
Mahrumiyet Müzesi	
• GÖZDE ÇİMEN •	24
İstanbul'dan Sürgün	
• RABİA EGEMEN •	26
Son Durak	

• RABİA KAPICIOĞLU •	29
Eski Balkon	
• REYHAN ÖZSOY •	30
Yok-uş	
• SEFA FIRAT •	32
Bir Süre Daha Böyle Gidecek	
• ZEYNEP RABİA AKTÜRE •	36
Yol	
• ABDÜLMELİK BAYIR •	40
Sana Hazla Yaklaştıkça Hızla	
Uzaklaşıyorum	
• EDANUR KAYA •	42
Gönül Durağını Arayanların İstikameti	
• HİKMET ŞEYHANLIOĞLU •	44
Hayy'dan geldik Hû'ya	
• MUHAMMET BERK GÜLDÜR •	46
Bir Bulma Aracı Olarak Yol	
• RAHİME GÜNEŞ •	48
Durakların Hisleri	
• RUMEYSA AKMAN •	50
Alabora Bir Yol	
• ŞEYMA YILMAZ CEBECİ •	52
Pencere Önü Kuşları	

AHMET HAZAR

Kudüs

Güneş kubbeli gök mavili Kiblegah
Kan tutar yüreğim... Ah...

Hangi yasa sevdalı
Etrafını saran matemli surlar
Siyah telaşlı kadınlar
Şu ezansız minare
Şu kırık zeytin dalı hangi derde sancılı
İncir ağacı bağında yaralı
Kudüs hangi aşka müptela
Neden karalar bağlar Meryem
Musa ağlar İsa ağlar Muhammet ağlar
Hangi masum çocuğun mezarıdır
Şu kerpiç duvar
Kim bilir bir gün gelir yine geceden Ebabiller
Kanat kanat göklerden melekler
Düşün tüm tayyareler
Rachel Corrie'nin gözyaşlarında boğulsun tüm
gemiler

Karalar bağlamasın
Ağlamasın anneler

Kimler yeniden zaferleri muştular
Şarkıları mırıldar
Özgürlüğü ışıldar
Ne zaman parıldar gözleri çocukların

Yüzlerinde güneş açar
Yanakları gül saçar
Ne gün gelir hadimleri Aksa'nın
Kubbetüssahranın
Hasreti bitmez mi özgür bir cumanın
Hisli bir ezanın
Sesleri duyulmaz mı ateş saçan nalların
Bölük bölük dizi dizi atların
Anlı şanlı ordusuyla önünde Yavuzların
Cennet mekan Abdülhamithanların

Ne zaman mevsimler bahara çalar
Bahçesinin bağının
Ne gün yüzü güler hüznü duvarının

Gözlerinde kadim sağanaklar yağar Turi Sina'nın
Acılar ne zaman üşür
Sevinçler ne zaman ıştır
Ah Aksa!
İşgaline baktıkça kara kara
Yüreğim kızıl kızıl yarılır
Esmez mi göklerden deli bir sayha
Yer ne zaman çatlar şerha şerha
Çocuklar solmasın
Gözü yaşlı babalar acılanmasın

Güneş kubbeli gök mavili Kiblegah
Kan tutar yüreğim... Ah...

AYŞE ŞİMŞEK

Refüj ve Ahu Dudu

İki yanağında iki gül oturuyor
Aldanıyorsun

Vapurlar seni kırlara çıkarayım diyor
Sen gülüşüne yortu oyuyorsun
Yenidoğanı sana benzetmişler
Gülüyor, mahmurluk satıyorsun
Hiçbir yerde ıhlara
Hiçbir yerde vadilere açılmayacak kolların
Sarıyor, sarılıyorsun

Uzatma boynunu
Elimde bıçak var
Biliyorum kıldan ince kılıçla
En tenha yerlerine dolanan çalılarla
İbrahim evi için yolda
İbrahim yolda bileğini burkacak
Biliyorum İsmail küsmeyecek elimdekine
ama sen
Sen küstün diye dağlara, tünel açmışlar
İçinden geçmişsin dağların

Gözün gülleri suluyor, aldanmadın
Ağlıyorsun

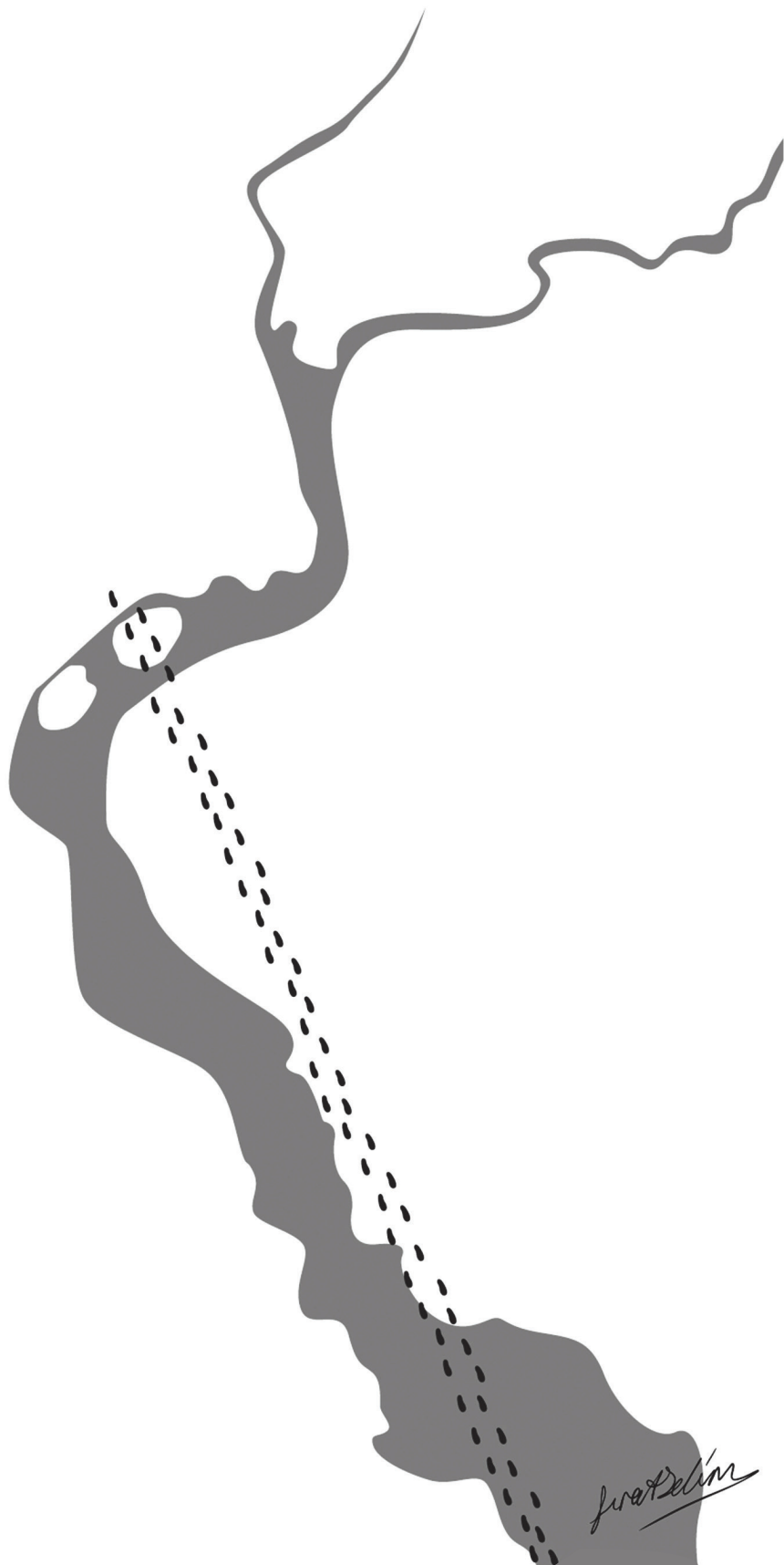

AYŞE ZÜLAL GÜNAY

Yol Gazeli

İçimde çözülmemiş büyülerin uğultusu
 Önümde biçilmiş yollar var
 Kulağımda fısıldanan ayak sesleri,
 Göğsümde daralan ufkun çelik telleri
 Ve kafamda zonklayan
 Ve gittikçe zonklayan;
 Hatta iliklerime dek saplanan bir düşünce raptiyesi.
 Yalandan koca bir dağ taşıyorum,
 Sokaklarda amansız yakalanışımı haber veriyorum
 Dar-yerler
 Kubbeler
 Ve insan yıkıntıları
 Biliyorum,
 Alanlarda koşsam, peşimdedirler'
 Kimseler
 Kimse-sizler
 Her yerdeler.

Ey yolları kalbimden geçen ve her geçişte yeniden dirilen şehir
 Beni de götür
 Daha kaç kere kaybolacağım!
 Bir düş peşinde, ellerim ceplerimde yürüyorum
 Belki hâlâ mürekkebi hokkaya batırmaya vaktim kalmıştır
 Hayır
 Şimdi anlıyorum
 Her gece terden göz gözü görmeyen ruhumun;
 3 kibritte sabaha eren bir İbrahim yanılışına aldaniyorum.
 Oysa kovulmuş şeytanın şerridir uyanmak
 Heybemde bir avuç dolusu toprak,
 Bilmez misin hangi dağ yüreğimi dağlar!
 Bilmiyorum..
 Bu sessizliğe kaçınıcı yol verişim..

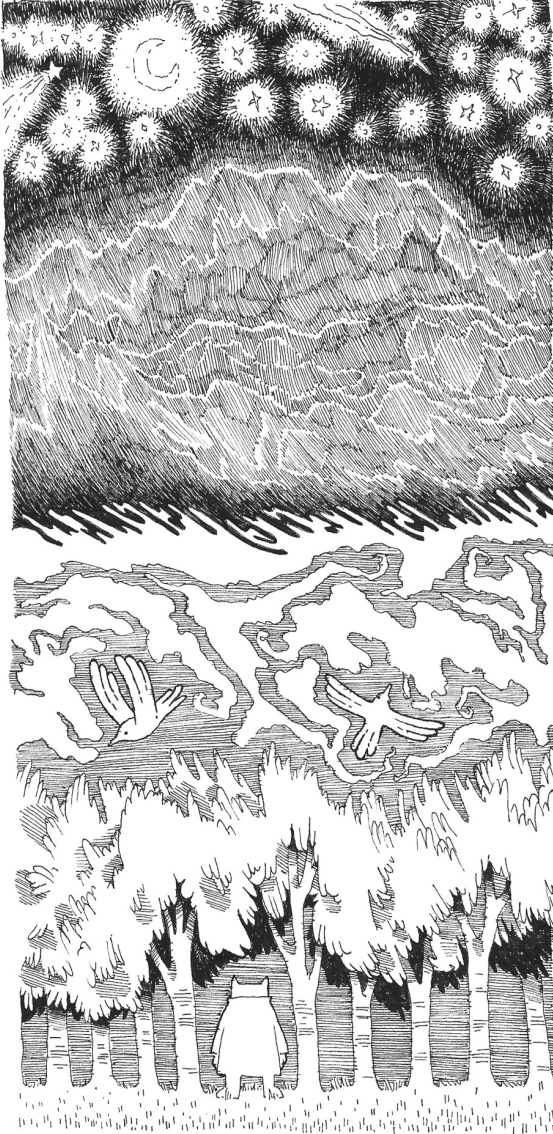
FIRAT SELİM ZİREKOĞLU

Saat Ona On Kala Yağmur Yağıyor Sokağa

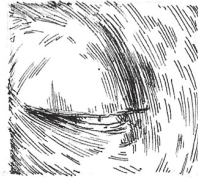
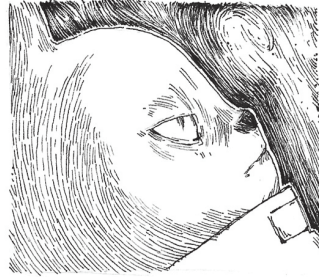
Bulutlara baktı koca yumrusuyla ağaçlar
İçinden bir bela saydı kumral çocuk
Renkleri dizdi peşi sıra göğ
İhtiyar sakalıyla koşturan genç

Renkleri telefondan öğrenen gençlik
Yıldızları saydı mı geceleri?
Yağmurları sarnıçlara hapsetmeli bu yaz
Eriyip giden barajlardan hesap sorulmaz

Kavunun çekirdeği sıkılır mı içeride
Üst üste toplamalı gönül molozlarını
Karlar erirse insafa gelmez koca karı
Cadılar mıydı yaktı insanları?
İnsanlar mı yaktı cadıları?
Suçu neydi İsa'nın?
İnsan olmak mı cadı olmak mı?

hame nu.

FİRDEVS GÜLŞAHİN

İz Düşüşler

Dağın henüz ilk kıvrımındasın
Gözlerin gökyüzünün bir parçasına yetiyor
Oysa ayağının altında durmadan dürülen bir yol
Biçimlenip başkalaşan, suretlere bürünüp hesabını soran,
dönünce gördüğün aynı dağ-
İnsan, binbir manzaraya bakmıyorken de yaşlanabilir

Bir pencere yetiyordu Füruğ'a
Durmadan ayaklarının altında çekilip duran bir arz varken
Hem yıkılmadan durmak öylece umarsız ve gururlu, sona dek
Bildiğim bütün düşler kuş dilindeydi
Ve yer edinemediler
-şefkatinden vuruldu serçe

Gece, yıldızlardan uzanır saçlarına
Karanlığı incitmeden üzerinde
Boşluktan uçuruma, kanatlardan yürüyüşe dek
rüyalarının lisanını arar

Kimseler uğramayacak

Ne mutlu ki
Seferin yüreğinin köprüsündedir

honne nur.

İREM DEMİRDAŞ

Umudun İnce İpi

Günahın kamçısı mıydı bu bedenlerin varoluşu,
Ya da içindeki küflenmiş duyguların celladı mıydı?
Gözlerinin emaneti miydi bana reva görülen bu veda,
Prangalanmış ruhumun sessiz çılgılığının hüznün gecesinde?

Azabın ninnisi miydi kulağıma çalınan bu ses,
Ya da tutsak olmuş benliğimin iniltisiydi
Tek bir nefesin günahını çeken bu bedenin
Azabı mı olacaktı yoksa azadı mı?

Fısıldıyordu kulağıma inceden inceden
Sanki inine girmiştım şeytanın bilmeden
Bittim ben fazla cesurca hissedilen
Nafile, tutamazsın kopan umudun ince ipinden

KUDBETTİN ÇELİK

Hazan

Ey! Gam yüklü gönül.
Ey! Hep acıyı yeşerten yaşam.
Ey hicran yarası.
Keskin fırak,
Suskun yol, sağır zaman.

Lal.. diken.. sine..

Sükûnet... Murdar.. Boşluk.

Haziran, hazan.
Ve hep Temmuza ramak kala,
Sevinçle hasat edilir.

Ne yana dönsem keder.
Ne yana gitsem hüzn.

Ah! kalbim. Ah! Derin acılar kuyusu.

Hangi heybeden hangi sözcüğü emanet alayım şimdi.
Hangi dürüst anlamla kandırayım kendimi.
Hangi cümlede bir patika gider mutluluğun kalbine.

Hangi kitap anlatmış ayrılığı bir romanda.
Hangi şair,
Hangi yazar,
Gül serpmiş yanık bir yüreğe bu hazanda.

İçim bir yangın ey yolcu!
İçim bir enkaz.
İçim bir yanardağ.

Şimdi hangi umman, hangi okyanus
Bir mavi ıslaklığı serinletir yüreğimi.

Kalem ucu hep kedere bilenmiş.
Ve kalbim yetim düşlerin coğrafyası.

Ahmet abi!
Bir çay getir,
Katran karası bir demden.
Miras kalan hüzünden.
Belki erir içimde acı,
Bir mutluluk şekeriyle.

MERVE ERGÜL

Yola Çıkanlar

Bir yara var insanın içinde
Vidani hür olsun diye
Unuttuğunda
Bir sıtma nöbeti gibi
Sızısı tüm bedeni sarıyor

Bir yara insanın içinde
Sanki nereye gitsem ayaklarım havada
Belki bir gurbet,
Nasıl bir yolcu ki bu
Pusulası ha şaştı ha şaşacak

Bir yara var insanın içinde
Sanki bir arayış
Belki bir öz, varacağın
Taa Rabbine söz verdiğin,
O gün

Bir yara var insanın içinde
İnsan, bir yarayla doğar!
Varacağı yeri hatırlasın
Sırat-ı müstakimde ilerlesin diye

Bir yara var insanın içinde
O büyük günde
İyilerinki kapanacak
Kötülerinki sonsuza kadar
Öylece açık kalacak

Bir yara var insanın içinde
Anlayanlara SELAM olsun
Bir yara var insanın içinde
Yarası için yola çıkanlara
SELAM OLSUN...

MÜMTAZ ÖZLEN

Çileli Çocuklar

tövbekar yoldaşların buluştuğu kavşaktayım.
 yolun hududunu baba hasretiyle gözleyen minik
 bakışlı,
 bu harap yolun çileli çocukları.
 ahir zaman eşkıyalarının yüzlerinde güvercin
 masumiyeti,
 ehamlarının altında körelmiş hançer ile bekler.
 nereye çıksam çileli çocukların kalbinde,
 içlerinde işlenen diri çiçekler,
 kalplerinin renkli yerlerinde,
 vatanımın müzmin manzarasından kırık
 kesitler,
 tenlerinin kuru ayaz gibi takılıp kaldığı dünya
 dallarında,
 isimlerinin kapkara yazıldığı büyük kışlar
 birikir.

bahçeleri; gecedен kalma soğuk mermer.
 heceleri; baykuş suskunluğu.
 kaskatı kesilmiş gökteki makber.
 başsız heykellerden rüyalar musallat oldu
 uykularına.
 ithafları;
 itirafları;
 ithamları;
 imgelerimin çöküp çöküp, çözüldüğü kirli usa.

bu yol harap ve dikenli,
 yolcuları mazlum ve çileli.
 yolun sonu güzel, başlangıcı dertli.
 bu harap yolun yetim çocukları,
 Durgun, tozlu bir deniz gibi.

M. SAİD DURAN

Mahrumiyet Müzesi

feyyaz, ey yaz! feyyaz, ey yaz! fey-

Hilmi Yavuz

sert adımlar sarkıyor yollardan, güz dönmüş
adam susuyor, yüz sürgünlüğü bir mevsimin
bir teli yırtık yaylı tanbur yine de sorduruyor
etlerimin en derinine doğrulttuğu bir şey var
ki orada gün mahrumdur

karşımda durmuş bir volkan, küllüğü andırıyor
gözlerim gövdeme yönelmiş ellerim mihlanmış
bir sürgünü feshetmekten gelecekken bir akşam
çıkamazları olan sokağın birinde durmuşum
ki orada gün mahrumdur

alnımızın en ince çizgilerinden geçen bir yol
bir pencerenin kapkara ağzından dökülmüştür
boş bir meydan ansızın yoksulluğu oldurur
iki eylül adında bir kahırdır ellerimde
bulunuyor
ki orada gün mahrumdur

bir ağıt rengini karartmış afrika sanılıyor
tabutlar var, adamın biri boşandı boşanacak
kenara konmuş arzu nesneleri bir itaat
çağrısıdır
kalbimden sekenler ayaklarımın altından
kayıyorlar
ki orada gün mahrumdur

yarım bir yolculuktur olsa olsa seni sevmek
boş bir bulvarı boşu boşuna aydınlatan lamba
ve bazı sokakların henüz görünmeyen ayakları
çıkır gelir birden, alnımın orta yerine durur
ki orada gün mahrumdur

İstanbul'dan Sürgün

GÖZDE ÇİMEN

Ömrümün İstanbul'da kaçınıcı baharı bilmiyorum. Zaten kim dünya hayatında kaç bahar, kaç kış geçirdiğini bilebilir ki? Annem ve babamla Ahırkapı Caddesi üzerinde, numara 13'de klasik Türk evlerinden birinde yaşadık. Ahşap, iç avlusunda meyve ağaçlarının olduğu, tek katlı cumbalı bir ev. Önce babam ben on bir yaşındayken evimizden ve hayatımızdan gitti. Daha sonrasında ise annem hayat yolculuğumda bana yeteri kadar rehberlik yaptığını düşündükten sonra, bir bahar sabahında çıkıp gitti. Bu ev ve bıraktıkları ile beraber kendi patikamı arşınlamaya başlamıştım. Söylemeden geçemeyeceğim; hemen bir kaç ev yanımda 17 numarada ise Dede Efendi'nin evi bulunurdu. Babamla evin önünden ne zaman geçecek olsak bana anında Geleneksel Türk müziğindeki önemini anlatır, şarkılar söylerdi. Çocukluk işte, o zamanlar asla ne dediğine kulak kesilmezdim. Babamı kaybettikten sonra Dede Efendi'nin de ne kadar önemli biri olduğunu anladım. Aslına bakarsanız her şeyin önemini onları kaybettikten sonra anladım. İnsan, insanı öldükten sonra tanımaya başlıyormuş, yaşayarak öğrendim.

Babîâli yokuşunu çıktığım bu sırada, tüm bu düşündüklerimi bir kenara bırakıp birden içinde bulunduğum durumun gerçekliğiyle yüzleştim.

Nihayet gazeteye geldiğimde Reşat'ın yüzündeki o ifade haberin doğruluğunu teyit ediyordu. Nedense ikimiz de konuşmak istemiyorduk. Osmanlı hükümetinin, sürgün cezası bildiren saman sarısı kağıdını Reşat ellerime tutuşturdu. Bir an Reşat'ın oturduğu babasında kalma eski koltuğa gözüm takıldı. Gazeteyi ilk kurduğumuz vakit Baltalimanı'ndaki evinden binbir zahmetle Babîâliye getirtmiştik. O günler geçti gözümün önünden. Her an yırtılacakmış gibi duran kağıdı okuduğumda, 24 saat içerisinde Sirkeci'den kalkacak tren ile yurdu terk etmem bildiriliyordu. Ne kadar az vaktim var diye düşündüm. Dönemin karışıklığına yakışacak şekilde siyasi suçlu ilân edilmişim. Aslında tarihe dönüp bakacak olursak kadınlar genelde fal bakmaktan, kağıt oynamaktan sebep yakın yerlere sürgün edilirdi. Ben siyasi suçlu kabul edildiğim için gazetemiz zararlı cemiyet listesine girmişti. Anlayacağınız bir ilki başararak kadınlar arasında hafiyelikten

sürgün cezası alan ilk kişiydim.

İçimde sıkı yumruğuyla beni sıkıştıran hasret duygusu, İstanbul'da son günümü Yahya Efendi dergahına uğrayarak geçirmemi istedi. Son gittiğimden beri üstünden epey zaman geçmişti. Köklerinden, şehrimden kopartılıp, gönderileceğim bu kısa zaman içerisinde İstanbul'a buradan veda etmek istedim. Kök demek sadece toprak demek değildi; insanın bizzat kendisi de toprak olup şehre kök salıyor, orada hafıza, medeniyet olup çiçek veriyordu. Hatırlarım, Karacaahmet'e annem ve babamın kabirlerine ne zaman gitsem, bir gün kendimi onların yanında gömülecek şekilde hayal ederdim. Zaten sürgün hayatı yaşadığımız şu dünyada annemin vefatından sonra kendimi, İstanbul'umda bir kez daha sürgün edilmiş gibi hissetmiştim. Sürgün içinde sürgün... Annemin vefatından sonra Fıstıkağacı'nda bekleyen insanları uzaktan izlediğimde, acaba ölümü de böyle bekliyorlar mı diye merak etmiştim. Yaşadığım zaman, ölümü hatırlamayı yasaklamıştı. Bense bu dünyada olmama rağmen ruhum berzahta annemin yanında; insanların içinde bile insanlarla olmayarak iki farklı alemin ruhlarıydık. Omuzlarımı acıtan bu ağır yükün üstüne şimdi vatan özlemi, İstanbul özlemi bindiriliyordu.

Sürgün cezası Osmanlı devletine 16. yüzyılda girmişti. Çocukluğumda mahalle kadınlarının kendi aralarında yaptığı dedi-kodulardan hatırlıyorum; bizim fırıncı Cavit Amca'nın eksik gramaj ekmek sattığı anlaşılınca direk sürgün cezası vermişler. Yazın gittiğim Kur'an Kursu'nda hocamız ömrünü sürgünde geçirmiş Niyazi Mısri hikâyeleri anlatıp dururdu. Daha bunun gibi nice insan hikayesini önemsemezdik tabii. Böyle şeyler hep başkalarının başına gelir nasıl olsa rahatlığıyla dinlerdik. Sahi Niyazi Mısri de tekkesinde birilerinin gammazlaması

sonucu sürgün cezası almıştı. Peki hayat boyu bilinmezlikten başka bilinmezliklere sürüp durulan Mısri neler hissetmişti?

Evet, ruhum son kez İstanbul'u yaşamak, dinlemek üzere sessizce oturdu. Bahar mevsiminin habercisi erguvanlar açmıştı. Bu çiçeklerin ekilmesi, İstanbul halkının saraydan talep etmesi üzerine şehre kazandırılmış. İyi ki de talep etmişler bu güzelliği dedim içimden. Bir bahar mevsiminde sürgün veriyorum. Bir daha nasıl başaklanacak, tohumları nereye serpip filizlenecektim? Kökünde ayrı yerde topraklanmak kolay değil. Oysa ne çok severdim İstanbul'u. Şehir ona son kez baktığımın farkında olmadan güzel. Farkında değiliz; geçip giderken birbirimizin hayatlarından, sokaklarından, sürgünde olduğumuzun farkında değiliz. Her şeyin aynı kalacağı zannı ile kendimize ihanet ediyoruz. Oysa her tohum sürgün verir bu hayatta.

Sirkeci garında bir daha ne zaman döneceğimi bilmediğim bir yolculuğa çıkarken; Gurabahane-i Laklakan'da tedavileri biten leylekler gökyüzünde göç etmekle meşguller. Ben onlar kadar özgür değilim. Kalkış saatimi beklediğim şu anda bir gün onlar kadar özgür olup; tekrar geri dönme umudu ile elimde duran saman sarısı kağıtla bakıyorum.

Son Durak

RABİA EGEMEN

İşlek bir sokakta kaldırıma oturmuş etrafı seyreliyordum. Yanımdan birilerinin geçtiğini hatırlıyorum. Sokağın bu denli kalabalık olması beni rahatsız etmişti. Yaklaşık yarım saat öylece oturup etrafı seyrettiğimi, sonra derin bir nefes alarak ayağa kalktığımı, oturmaktan ağrıyan vücudumu gerdiğimi ve sakın bir yere doğru ilerlediğimi hatırlıyorum. Bir parkın içinden geçerken yorulduğumda bir banka yaklaşmış oturdum. Gökyüzü güneşliken etraf kuş civıltıları ile beraber çocuk sesleriyle doluydu. Kafamı sağ tarafa doğru çevirdiğimde ihtiyar bir adamın bana doğru yaklaştığını gördüm. Boyu ortalama olarak 1.60 civarında olmalıydı. Kısa ve seyrek saçları oldukça dağınıktı. Giydiği şık takım elbisesindeki kırmızı cep mendili ve kırmızı kravatı uyum içerisindeydi. Kaşlarının iç köşelerinin havaya kalkmasından, dudaklarının aşağı çekilmesi ve gözlerinin donuk bakmasından kederli olduğu anlaşılıyordu. Yavaş adımlarla bana doğru ilerledi ve yanıma oturdu. Yaşlı adam

eliyle çocukları işaret ederek:

-Evladım, bak onlar yolun başında, ben ise yolun sonuna doğru ilerliyorum. Herkesin bir yolu -tek bir canı- var. Yorulsan da düşüp yaralansan da dosdoğru bir şekilde kimseyi incitmeden yürümelisin bu yolda.

-Peki bu yol engebeli, çamurlu, dikenli olursa ne olacak?

-Yol bozuk diye yolculuğun keyfinden vazgeçecek değiliz. Hem en güzel manzaraya ulaşmak için çamurlu, engebeli, taşlı yollardan gitmek gerek.

-Çamurlu, taş dolu, derin çukurlu bir yola beni ayakkabısız atmışlar. Bu haldeyken yokuşu aşmam mümkün değil.

-Gördüğün ilk yokuşta yoldan geri dönüyorsun, halbuki cesaretin olsa yokuşun arkası dümdüz, tertemiz. Korkuların hayatını esir almış. Sen küçük bir yokuşu değil, sonsuza kadar çamurlu engebeli yolları tercih ediyorsun.

Yaşlı adam tam kalkmaya yeltenirken, “isminizi bağışlar mısınız?” diye sordum.

-Yusuf Erol. Allah'a ısmarladık evladım.

Beni adımı öğrenmekle onurlandırmaya değer bulmuştu. Kısa bir süre sonra ben de evime doğru yürümeye başladım. Kaldırımda yürürken yaşlı adamın söyledikleri kafamda dolaşıyordu; yol, yolun başı, yolun sonu... Yol nedir? Karada, havada, suda bir yerden bir yere gitmek için aşılacak uzaklık. Böyle yazıyor sözlükte. Sahi böyle bir şey mi? Sonunda eve varmışım. Üç gün boyunca o parka tekrar gittim. Karşı koyamadığım bir güç beni oraya gitmeye zorluyordu. Dördüncü gün yeniden oraya gittiğimde kulağımı bir ses tırmalamıştı.

“..Vel Hamdü Lillahi Rabbil Alemin!”

“Mahallemiz sakinlerinden Cafer'in oğlu Yusuf Erol vefat etmiştir. Cenazesi ikindi namazına müteakip Kocatepe Camii'nden kaldırılacaktır. Mevla rahmet ve mağfiret eyleye!”

Yüreğimde buruk bir acı oluşturan bu sestten hemen sonra cenazeye katılmak için hızlıca hareket ettim. Yolun sonuna gelmiştik. Mezarlığa girdiğimizde göğsümde tarifsiz bir acı oluşmaya başlamıştı. Yaşlı adamın dedikleri şimdi daha anlamlı geliyordu. Hayat bir yolculuktu, uzun ya da kısa bir yolumuz vardı. Biz, süreyi bilmeyince hayat hep elimizde kalacak vehmediyoruz. Halbuki sahibi, canımızı isteyince ne denir? Ölüm bizi bulunca kalır mı önemseydiğimiz boş şeylerin anlamı? Niçin yolun sonu gelmeyecek gibi yaşıyoruz? Bu yolda birbirimizi üzme ve kırmaya değer ne var?

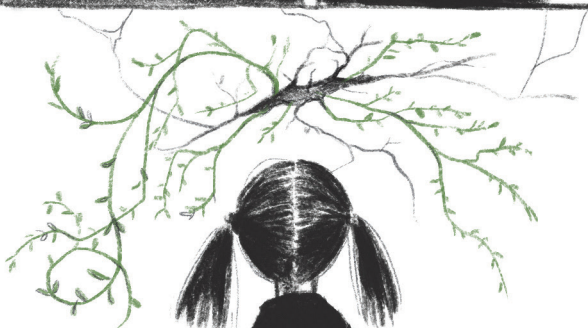
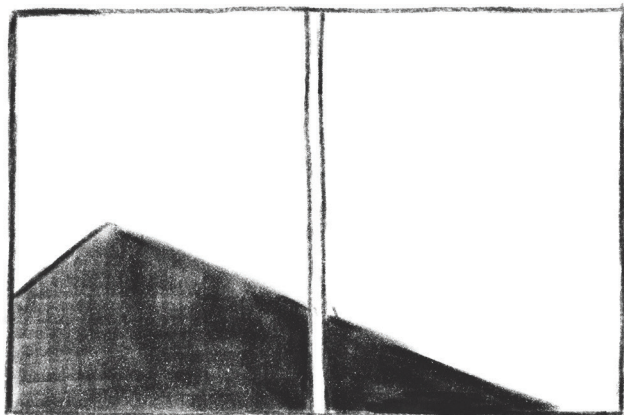
Her yolun sonu bir mezarlığa çıkıyordu. Her insanın son durağı burasıydı, bir gün ben de onların arasına katılacaktım. Mezar taşlarına göz gezdiriyordum. Hayatta her şey gelip geçiciydi; makamlar, servetler... Bu insanlardan geriye yalnızca mezar taşının üstündeki isimleri ve silinmeye yüz tutmuş

doğum ve ölüm tarihleri kalmıştı.

Bu olayın ardından tanımadığım insanlara derman olmayı denedim ve Allah yolumu hiç ummadığınız yerlerden çiçeklendirdi. Zannediyorum bana gerçekleri anımsattığından sık sık mezarlığa uğramaya başladım. Başta ürkütücü gelen bu yere artık alışıyordum. Burada çok iyi dinleyiciler vardı, hiç kimse gereksiz yere konuşmuyordu. Pek çok ünlü insanı randevu almadan ziyaret edebilme imkanı vardı. Üstelik yeterince şanssızsanız, pek çok sevdiğinizizi burada bulabilirdiniz. Çoğu insan buraya geçiyorken uğramaya gelir ancak sonsuza dek burada kalacağını unutur. Pek çok insana ürkütücü gelse de buradakiler size saldıramaz, paranızı çalamazlar. Yani güvenli bir ortam, hem bol bol çiçek var. Tek sorun adaptasyon dönemindeki kötü kokular. Burada yaşlılar çoğunluk olmakla birlikte gençler de var hatta bebekler de. Bazen bebeklerin baş ucuna süt, çikolata ve oyuncak bırakmak istiyorum.

Anlam veremediğim durum ise insanın sevdiğini burada bırakıp gitmesi. Yalnızca bayramlarda elinde bir şişe su ve çiçekle uğraması. Yeri gelmişken daima sessiz ve huzurlu olan bu yer, yalnızca bayram günlerinde ziyaretçi akınına uğruyor. Birisi anlatmıştı; eskiden ziyaretçiler daha sık uğramış, sonlarını hatırlayıp sevdiklerini ziyaret ederlermiş. Zannediyorum bize acı verdiği için uzaklaşıyoruz buradan. Ya da tüm uğraşın, çabanın daha bir beyhude gözükmesinden ve sonunda gelinecek yerin burası olmasından dolayı kaçıyoruz.

Üzüldüğüm nokta, bayramda bile ziyaretçisi olmayanlar. En çok onlar belli ediyor kendisini. Solan ve kuruyan çiçeklerinden ve bakımsızlıktan harap olmuşluklarından anlıyorsunuz yalnız olduklarını. Unutulmuş ve terk edilmiş hissetmemeleri için onlara ve yaşlı adama çiçek bırakmayı ihmal etmiyorum.

hanna n.w.

Eski Balkon

RABİA KAPICIOĞLU

Ben küçükken annemler Türk kafalarını çalıştırarak balkonu eve katmışlardı. Böylece evimiz daha büyük olabilecekti. Annemler balkonu içeriye almış olmasına rağmen eski balkonumuz bu durumu kabullenememiş olacak ki her yazın biraz daha isyan ediyordu. Bırakın beni diyerek annemlerin zorla yaptıkları yerden ayrılıyordu. Ben eski balkonun bu isyanını çok seviyordum. Direnişini hiçbir zaman bırakmıyordu. Annemler ise inatla çatlaklarını dolduruyorlardı. O da annemlerin inadını görüp daha fazla inatlaşır ve çatlardı. Bana da seyirlik çıkardı.

Ben yarıkların ötesinde başka bir diyarın var olduğunu zannederdim. O aslında bir kapıydı ve bize arkasında bir şeylerin var olduğunu anlatmaya çalışıyordu. Ben o yarıkların en büyük olduğu zamanları seviyordum. Oradan tatlı bir rüzgâr esiyor, parlak yapraklar görebiliyordum. Anneme burası nereye açıldığını sormuştum. O da evin

arkası olduğunu söylemişti ama evin arkasına gittiğimde yarıkların arasından gördüğüm dünya orası değildi. Anneme bunu dediğimde “saçmalama evin arkası işte, neresi olacak başka” demişti. Ama evin arkasında tatlı rüzgârlar esmiyordu. Yapraklar da parlak değildi. Eski balkonumuz anneme kızdığı için ona göstermediğini düşünmüştüm. Ama bana gösteriyordu. O yarıkların arkasındaki dünyayı seyreliyordum. Hep yarıkları izlemeye başladığımda göz kırptı bana, bak ben buradayım diye ama gidemedim. Yeterince küçük olsaydım gidebilirdim oraya. Küçültücü hap bulsam tamamdı bu iş ama bu hapları nerede bulacağımı bilmiyordum.

Artık annemler o balkonun isyanıyla daha fazla uğraşmak istemedikleri için içeri kattıkları yeri balkonla beraber yıktılar. O yarıklarda balkonla beraber gitti. Eski balkon bu sefer inatlaşmadan veda etti bizlere. Artık belki de yorulmuştu sağırların dünyasına haykırmaktan.

Yok-uş

REYHAN ÖZSOY

Dudağımın üstünden akan damlalar susuzluğumu dindirmiyordu. Dindiremezdi de zaten. Dindirmemesi için üzerimde dolaşan güneş ve üstüne kutsallık yüklenen ay... Hep bu ayda giderdik bazen köy enstitüsüne, bazen taziye binasına, bazen imam efendinin köy çocuklarına elif- ba'yı öğrettiği taş mektebe. Bahçe kolu başkanıymış babam o mektepte. Köyün diğer çocukları inkılapları öğrenirken, o bahçenin çitlerini örermiş. *O da inkılaptı o da!* Yolun artan eğimiyle ayak bileklerime işlenen sızı, etrafımda kaliteli bir şey bulmam için beni tetikliyordu. Küçük mahalle mezarlığıyla başlamıştı mektep yolundan dönüşüm. Kara asfalta bitişik arpa, yulaf ve buğday tarlalarının yanından tepemdeki ısıyla geçişim, onlar için birer

rahmet oluyordu. *Bereketin olduğu yerde in cin top mu oynar? Burada, oynuyor. Küçük cin, büyük cinin bacaklarından topu geçirdi, arkadan koşan orta cini sağ sol yaparak atlattı ve gooooool.* Eskiden daha estetikmiş buralar; Arnavut kaldırımlar, su kuyuları bir de binek taşları. HES geçecek diye yıktırmışlar hepsini sonra da kuru bir zift ve bu yokuş kalmıştı ellerinde. Eğimi yarıluyasam da arkamda kalan serinliğe dönme isteği, köyle yüzleşme arzumu yene-memişti. *Bu neyin yüzleşmesi; her gün geçtiğim yol her gün çıktığım yokuş.* İlerideki erik ağacı çöldeki su birikintisi hayalini hatırlatmıştı bana ama biliyorum ki bu bir rüya değil, benim çıkıp kardeşimin kilosunu yüzünden çıkamadığı beni aşağıda beklerken ise hep çıkma hayali kurduğu o erik ağacı gerçekte.

Oldum olası engel olmuştu şişmanlığı; yağma tuğlalı evimizin çatısına çıkarken, eşeğe binerken, ninemin ördüğü çorapları giyerken. *Yaş otuz beş, yolun yarısı eder.* Babam hep derdi muhtara “Şu ağacın altına bir çardak kuralım ahali köye varırken yükünü indirip bir soluklansın, gölgesinde canlansın.” Bahçe kolu başkanıymış babam. *Yaptıramamış.* Oruç; kafama vurup mideme inmiş, ayağımdan belime uzanan acıyla birleşmişti. Kıyısına ilişince fark ettim; yıllardır ne gübre atan olmuş ne de eşeleyen yoksa oturunca adamın kaba etini böyle acıtır mıydı? *Kurumuş.* Tabakadaki tütün kâğıdı alnımdaki teri silmek için yardımına yetişmişti. Ne fark eder!.. *Dante gibi ortasındayız ömrün.* Kâh alın teri kâh yağmur damlası... Yolun sonu yaklaştıkça, göz kapaklarımdaki ter ağırlaşıyor, dilim kurumuş damağıma dayanıyordu. *Delikanlı çağımızdaki cevher, /...../ Gözünün yaşına bakmadan gider.*

Çok efsaneler, masallar anlatılır bu yokuşla ilgili; alkarısı kaç çocuğu kaçırmış, ecinniler kaç adamın aklını almıştı burada. Dahası, iki kapısı varmış yolun, biri başında diğeri sonunda fakat ikisi de aynı yere açılmış. *Mış mıшта mış mış.* *Hangi coğrafya kabul eder ki bunu!* Bu masalları kendime anlatarak vardım yolun sonuna, yolun sonu diye hor görülmez! Köyden bakılınca zirvedir burası; arkasını bilenlerin çilehanesi, bilmeyenlerin ise Kaf Dağı. İmdi köyün girişi, yolun kıyısında; adını yokuşa veren büyük köy mezarlığındayım. Yolun sonu, yokuşun başındayım. Bütün köy potinlerimin altında, ben ise çatıların üstündeyim. *Dayanamıyorum.* Kurumuş boğazımdan süzülen sigaramın dumanı, ocağı tütmeyen evlere doğru yol alıyorken fark ettim; çıktığım yokuşun her gün geçtiğim yol olmadığını. *Yalnız kalmış koca bir ifrit...* Hani nerede Ali, Remzi, Faruk Emmi? *Hepsi yolun sonunda, köyün zirvesinde, toprağın derinliklerinde.*

Bir Süre Daha Böyle Gidecek

SEFA FIRAT

Akşam Osmanlar ve Melihler gelecek. Hep beraber oturacağız. Kaçtır bu buluşmayı ayarlamaya çalışıyorduk. Bu akşam herkes müsait, o yüzden bu akşam gelecekler. Selin ve ben çok heyecanlıyız, ben biraz örtüyorum heyecanımı ama Selin gizlemiyor. Dün gecedan beri mutfakta. Sabah da erken kalktı, gün boyu hazırlıklarla uğraştı. Her şeyi ince ince düşündü. Hiçbir detayı atlamadı. Evlenirken kendisinin seçtiği, daha paketini bile açmadığımız set örtülerden birini çıkardı. Farklı desenler arasından laleyi seçti. Hiç kullanmadığımız bardak ve tabakları hep kullandığımız masanın üstündeki hiç kullanmadığımız lale motifli örtünün üzerine serdi. Bir bir maharetlerini gösterdi; kalem gibi sarma sardı, yanına portakallı kek ve patlıcanlı yoğurt yaptı, Sevim sever diye yeşil fasulye de kızarttı. Benden de iş dönüşü atıştırma malak bir şeyler alıp gelmemi istedi.

Sabah onun tatlı telaşının bir kısmını keyifle izleyip ofise geldim, bugün Memduh abiyle çalışıyorduk. Haftanın birikmiş işi bize kalmıştı. Daha önceki haftalardan alışık, hemen dosyaları aramızda paylaştık. Memduh abinin ilk dosyası biraz uzundu, o yüzden ben molaya çıkarken benimle gelmedi. Ben

arka kapıdan bahçeye çıktım. Herhangi bir yere oturdum.

Telefona baktım, bir cevapsız arama ve altı yeni mesaj. Mesajlar Selin'den. "Aşkım. Gelirken. Gelirken. Çekirdek. Almayı. Unutmaaaaa." Tamam. Aramaya baktım. Osman. Geri döndüm. Akşam için biraz gecikebileceklerini, çünkü Sevim'le beraber kızları okuldan aldıktan sonra geleceklerini söyledi. Duraksadım. Onun alo demesiyle, mevzuyu toparlayıp onu tamam manasında onayladım. Sonra söz arası bir şeyler dedim. Geçiştiyerek telefonu kapattı. Peşine Selin'i aradım. Telefon çalarken huzursuzdum. Osman'ın gecikme mazereti beni durgunlaştırmıştı. Abim...

"Alo."

"Alo."

"Efendim aşkım."

"Osmanlar kızları alıp öyle gelecekmış."

"Tamam, bugün erken çıkıyorlardı kızlar değil mi?"

"Hatırlamıyorum, akşam altıda bitiyordu galiba dersleri."

"Hımm, tamam sen çekirdeği unutma."

"Tamam... Selin."

"Efendim."

“Sesimde bir tuhafılık var mı?”

“Yok tatlım, neden, bir şey mi oldu?”

“Bir şey olmadı, öyle hissettim bir an.”

“Yok tatlım yok, gayet iyi sesin, başka bir şey diyor musun kapatıyorum.”

“Yok aşkım, görüşürüz.”

Kapattım telefonu. Memduh abi geldi, karşıma oturdu. Hava almaya çıkmış. Bana da bir dal uzattı, aldım. Ateşin var mı dedi, yoktu. Çakmağı verdi, yaktım. Memduh abi, dedim. Sesimde bir tuhafılık var mı? Ne gibi, dedi. Bilmiyorum, sana tuhaf geliyor mu? Yoo, normal işte. Peki... Sessiz kaldık bir süre. Sonra sordu, ne kadarlık işin kaldı? Son üç dosyam kaldı ama kısa onlar uzun sürmez, dedim. İyi, dedi. Yine sustuk...

Huzursuzluğum devam ediyordu. Yüksek seslerde konuşmak istiyordum ama onun konuşması yoktu pek, zorlamak da istemedim. Ben kendimle konuştum, onun duymayacağı bir tonda...

Zaman unutturmak için üstüne günler yığsa da geçmişini unutamıyorsun. Abimin ölümünü, ölümünden çok hayatın dünyaya ne kadar zayıf bir iple bağlı olduğunu ve her an o ipin kesilebildiğini idrak etmek, hatırladıkça hakikati daha derinden hissetmek insanı sessizleştiriyordu. Şimdi Memduh abi bilmiyor mu abimin nasıl öldüğünü, benim bu ölümle hayatımın ne kadar değiştiğini... Biliyor. Selin, Sevim, Osman... Hepsi biliyor. Uzağa gitme, Memduh abi şu an yanımda. Peki farkında mı, değil. Şimdi neden sustuğumu anlaması gerekmiyor, bilemez de. Ama sorsa ya. Kendi dese, kendi fark etse. Sende bir şeyler var dese. Pat diye, aniden, nedensizce, öncesiz... Ben de hemen anlatsam. O sormadan peşi sıra sorulmamış soruları cevaplasam. Dosyalarda bir sorun yok, ofiste de bir sıkıntı yok, desem. Bu aralardaki yoğunluktan memnunum bile, diye zamansızca çıldırsam. Ne dediğimi bilmesem... Deli gibi konuşasım var ama bir

yandan da hiç konuşmak istemiyorum desem, sessizliği bana sevdiren bir şey var, desem. E ne o zaman dese. Hatırladım, desem... O ya da bu sebepten. Hatırladım... Daha da iflah olmam.

Sormadı, soracak gibi de değil ama anlatmadan duramam. Dinleyeceksin... Bir Eylül günüydü, abim öldü. Daha izaha gerek yok aslında, her şey bu kadar. Yine de anlatacağım, çünkü dinleyeceksin... Geçen seneler ve onların da geçirdiği seneler öncesi dersteyken depresyon oldu. Küçük bir sallantı, hiçbir şeye bir şey olmadı, hiçbir bina hasar almadı, hiçbir can depresyondan yaralanmadı. O, öğrencileriyle beraber bahçeye indi. Öğrenciler korkmuştu, bazıları hemen eve gitmek istedi. Öğretmenlerin birlik olup bir düzen sağlaması gerekiyordu. Oluşan kargaşada bunu sağlamak zordu. Bazıları gruplaşmayı ve sakin kalmayı başarmıştı. Yavaşça diğerleri de sakinleşiyor ve öğretmenlerinin komutlarına uyuyordu. O arada abim eşini aradı, telefon çekmiyordu, ulaşamadı. Kızları ortaokuldaydı, onların yanına gitmek istedi, onun öncesinde buradaki düzenin bir an önce sağlanması lazımdı. Bir arkadaşına kendi sınıfındaki öğrencileri teslim edecekti ama herkes telaşlıydı. Herkes artçılarından ve daha büyük bir depresyon olup olmayacağından endişeliydi. Saat ilerliyordu, abim de gerginleşiyordu. Kızlarından ve yengemden haber almak istiyordu. Daha fazla dayanamadı, başkana sınıfa sahip olmasını söyleyip müdürün yanına gitti, durumu anlattı, gitmek için izin istedi, müdür anlayışlıydı, o an da bile, izin verdi abime. Abim hemen arabaya gitti. Ki...

Niye öyle bakıyorsun, araya girsene abi. Hatırlıyorsun, sana her detayla anlattım kaç defa, anlatsana devamını... Hatta Osman'ı arayayım sen söyle, dikkatli olsun. Sakin kalsın, arabayı yavaş sürsün, gelirken

acele etmesin. Ben dedim demesine ama Osman anlamadı, genel geçer konuştum gibi geldi ona, hoşçakal gibi anladı o dikkatli ol dememi. Sanki öylesine demişim gibi oldu. Sormadı, devamını getirmede, diyemedim ben de sonra bir şey. Kapatdı telefonu hemen. Hani olmaz, olmaz da işte. Abim... Olmasın işte Memduh abi...

Söyledim sana da, biliyorsun, toplanıyoruz bu akşam. Selin de ben de çok istiyoruz bu buluşmayı. İştten ayrılırken sadece evdekilere selam söylemekle kalma. Bize gelenlerin nasıl geleceklerini de sor, Osman mesela arabayla gelecek. Kızlarını alıp gelecek. Duyar duymaz bunu, uyaralım onu de, beraber bir daha arayalım onu, sesimdeki abimin kızlarını almaya giderken öldüğü tonunu anlatsın, ona göre dikkat etsin. Ölmesin... Sorsana abi. Ölmesin. Sor... Ölürse soramazsın...

Dahası sormasan ben hiç anlatacak değilim. İçimdeki senaryolarla kendimi yiyip bitireceğim. Bu gecenin hakkını veremeyeceğim, Selin kızacak bana, neyin var diyecek. Niye durgunsun? Osman sabah aradığımda da bir değişiktin diyecek, olum bir şey mi oldu cidden işte, diyecek. Sevim beni tanımıyor çok, yanlış tanıyacak. Psikolojik sorunlarım olduğunu düşünecek, bilmiyorum belki bu onun için iyi bile olur, bu yüzden Osman benimle baya ilgilenecek çünkü. Sevim de bu durumdan kendisine güzel paylar çıkarabilir. İşte benim eşim diyebilir. Osman'ı daha çok sevebilir. Bağlanabilir. Benim sayemde olabilir bunlar. Ama Selin... Abi Selin bugün benimle uğraşmak zorunda olmamalı. Biz taa evlenirken hayalini kurmuştuk. Arkadaşlarımız evimize gelecekti, onları evimizde ağırlayacaktık. Oyunlar oynayacak, sohbetler edecektik... Hayalimiz diyor abi, vallahi bak, sakın küçük görme. Böyleyiz biz, Selin de benim gibi. Mutluyuz da böyle olmaktan. O yüzden özellikle bu akşam, iyi

durmalıyım, mutlu gözükmeliyim... Bir hayale ulaşıldığında nasıl olunursa öyle olmalıyım... Selin de bana bakıp gurur duymalı, kocam demeli. Bugünün hayalini kurduğumuz güne gitmeli. Ona ötesini düşündürtmeye, günü batırmaya hakkım yok...

Çek çıkar, içimde duran sıkıntıyı al benden. Açık veriyorum görüyorsun, sigarayı beş dakikada bir ağzıma götürüyorum. Desene olum, niye içmiyorsun şunu adam akıllı? Kız abi bana. İyi şeyler yapmıyorum. Dokunmasan devam edeceğim hataların içindeyim. Kaldır, uyandır beni. Yaşıyorsun lan de. Kime ne olduysa oldu, sen yaşıyorsun de. Takma de, bugün iyi ol de. Olmak zorundasın de. Abini eve götürme de, abini akşamki buluşmada koltuğa oturtma de. Osman'a bakarken abini görme de. Tavsiye ver abi, kız abi, müdahale et. Defalarca uyar beni. Yarım saat nutuk çek şurada bana. Yeter ki eve sağlam gideyim. Karım kapıyı açtığında adamım geldi desin. Sarılalım. Sarıldığımızda mutluluktan ağlayalım. Başarayım abi, başardım diyeyim. Abimi hatırladım ama gerçeklerle yaşamayı öğrendim de diyebileyim...

Sense, çok durmadın bile, kalkıp gittin, hadi kolay gelsin sana dedin. Ne deseydim, küfür mü etseydim arkandan. Beceremem, olmaz, diğerleri gibi değilim ben, anlata-mam içimde sıralandığı gibi derdi sana. Küme küme, öbek öbek değil ki, ben sıraya koyamam, onlar da kendilerini anlatacak dil bulamaz. Sen soracaksın, deşeceksin, oradan istediğini alacaksın. Neşter sende. Batıracaksın... Gitme desem gitmez miydin? Giderdin elbet. Gitmemelisin işte. Gitmeni engellemeliyim. Seninle, hatta herkesle her durumda anlaşabileceğim yeni bir dil inşa etmeliyim, neşter sende dediğimde garipse-memelisin, anlamalısın, burada, benimle kalmalısın.

Şimdi sen kalmadın ya, ben bu halde

eve gideceğim. Belki yolun yarısında vazgeçip arabayı bir yere park edeceğim. Arayacak Selin beni, açmayacağım. Ofisi arayacak, şanslıysa, ofisteysen hâlâ, sana ulaşacak, çıktı o diyeceksin, detaylandırmak istersen yarım saat oldu diye de ekleyeceksin, son dosyadan kafan atıksa, çıktı hanımefendi diyecek kestireceksin. Selin iki türlü de huzursuzlanacak. Beni arayacak tekrar. Ulaşamayacak. Ben telefona bakacağım, arayana bakacağım, eşime bakacağım, kafamı kaldırıp hız göstergesine bakacağım. Arabanın içinde hareketsiz oturacağım. Telefonu yan koltuğa bırakıp arkamı döneceğim. Yeğenlerim... Abim...

Ölünüyor mu hemen? Hiç cebelleşmeden. Durmadan yaşayacağım. Kıytırık bir mevzuda saçma sapan bağlantılarla bir ölümü hatırladığım için herkesin hayatını mahvettiğimle, hayatın açmazlarına dokunma hevesimle yüzleşeceğim. Sorsan dağılacak bu duygu yoğunluğu beni alt edecek. Arabanın içinde ne yaptığımı bilmeden aklıma o ince ip gibi dizilen hayatı belirsizce düşünüp tekrar edeceğim...

Lale desenli bir masa örtüsü.

Yeni açıldı, tam sekiz senedir kullanılmadı.

Osman Sevim'le dört sene nişanlı kaldı. Bu süreyi Osman'ın üniversitedeki konumu gereği Almanya'da geçirdiler.

Beşinci senesinde evlendiler, gide-medik. Düğün gününden bir gün önce burada deprem oldu.

Nihan abla beni aradı, önce kızları okuldan aldık, sonra abimin okuluna gittik.

Müdürle görüştüm. Abimin tedbir amaçlı hastaneye kaldırıldığını söyledi. Onlar da şimdi oraya geçiyormuş.

Beraber hastaneye gittik.

Arka koltuk.

Yeğenlerim...

Yol

ZEYNEP RABİA AKTÜRE

Rüzgârı tenimde hissetmeyeli uzun zaman olmuştu. Kendisiyle birlikte denizin tuzlu kokusunu getirmesi ruhumu ferahlatıyordu. Bazıları bu kokuyu sevmezdi, hatta kötü koktuğunu söyleyenler bile vardı. Ancak ben bu yosun kokusunda çocukluğumun cesaret dolu yıllarını anımsıyor, özümde korkmaktan ne kadar nefret ettiğimi bir kez daha iyi anlıyordum.

Ona baktım. O, rüzgârdan benim gibi memnun gözüküyordu. Çoğunu sol tarafında topladığı saçlarını, onları dağıtan rüzgâra savaş açmış gibi sıklıkla düzeltmeye çalışıyordu. En sonunda pes etti, yanımda, bankta oturmuş şehir ışıklarının denize yansımalarını izlerken “Sana çıkan hiçbir yol yok,” dedi. Ardından devam etti:

- Akıllı bir kız olduğunu ilk görüşümde anlamıştım, lakin sevgiye aç olduğunu da düşünmüştüm. Sanmıştım ki... dedi başını onu göremeyeceğim bir yöne doğru çevirirken.

- Ben bu sevgiyi kapatabilirim ve sonra, sen de bana sevgi verebilirsin.

Gözlerim dolacak gibi olduğunda yüzüme kondurmayı en iyi bildiğim hissi, o hissiz ifadeyi kondurdum. Gözlerimin boş baktığını biliyordum, ama ne var ki içim acıyla doluydu. Hem ona, hem bana... Başından beridir, demek istediğim; onunla karşılaştığım andan beridir bana sevgi vermek istediğini, yanımda olmak istediğini biliyordum. Ancak bir gün, Sarıyer sahilinde,

dolunay tam tepedeyken ve nereden geldiğini kestiremediğim müzik kulaklarımı doldurmuşken ne demem gerektiğini bilmiyordum. Bu konuşmanın her zaman bir kafede, hayatın tüm sıklılığının çevremizi kuşattığı bir anda gerçekleşeceğini düşünmüş, bu kadar romantik bir ortamda bulunabileceğimize ihtimal dâhi vermemiştim. Hele de bu konuşma için? Asla. Ama şimdi, buradaydık. Ben ve o. Binmem gereken otobüsü kaçırdığım için “Diğeri gelene kadar şurada sohbet edelim mi?” teklifinin ayaküstü bir konuşma olacağını sanmış, uzun zamandır içinde tuttuğunu anladığım bu cümleler karşısında belli etmemeye çalışsam da afallamıştım. Üstelik şaşırtıcı bir şekilde, gecenin bu vakti ne annem arıyordu beni ne babam... Sanki tüm dünya bu konuşmanın gerçekleşmesi için ittifak etmiş, kafedeki sıkıcı kahverengi masa, deniz; sandalyelerse ayrılıkların ve buluşmaların pay ettiği bir bank oluvermişti.

“Ne dememi bekliyorsun?” dedim ona, konuşmanın sonunu kestirmesi için. Bu kadar net ve mesafesiz olmayı istemezdim, isterdim ki ona hayatımın en acı ve en tatlı günlerini anlatayım, başımı omzuna koyayım ve bir an olsun tüm dertlerimden, tasalarımından ve kendimden kurtulayım. Ama böyle bir dünya yoktu işte; o hâlâ sanıyordu ki *olabilirdi*. Hatta, düşünüyordu ki, her şey bu kadar güzel olabileceksen neden bu kadar keskin ve sertim... Aslında, ben keskin ve sert değildim.

Hatta yaşayamayacak ölçüde hassas ve duygusaldım. Eğer düşündüğü gibi olsaydım ona umut verir, düşünmek için zaman ister, bu esnada onun hissedeceği endişeyi umursamaz ve arkadaşlarımla Çengelköy’de bir tatlıcıda oturmuş siparişimi verirken “Sen daha iyilerine layıksın” mesajını atar, sonra da önüme konan frambuazlı pastamdan bir çatal alırdım. Ama ben bu değildim işte. Kimseye engel olmak istemediğim gibi kimsenin de bana engel olmasını istemiyordum. Bana yapılmasını istemediğim şeyi kimseye yapmazken neden hâlâ bir şeyler yoluna girmiyordu?

Başını bana çevirdi. Gözlerimin içine baktı. Gözlerimi kaçırmamaya karar verdiğem bile kaçıldım.

- Vildan, dedi kararlı bir sesle.

Duyduğum ses sanki artık ne istediğini biliyor ve sadece onu almak istiyordu.

- Beni sonsuza kadar atlatamazsın.

Birden aramıza bir soğukluğun girdi -ğini hissettim. Garip bir soğukluktu; ilk benden mi, yoksa ondan mı gelmişti anlayamamıştım. Dudaklarımı birbirine bastırdım. Konuşmak istemiyordum. Güldü.

- Hep böyle yapıyorsun. Sana ne zaman yaklaşmaya çalışsam kapıları yüzüme kapatıyorsun. Hem sert de kapatmıyorsun, yavaşça ve kendinden emin bir şekilde yapıyorsun bunu.

Sonra o da benim gibi sustu. Ardından devam etti.

- Sanki tekrar kapını çalmam için davet ediyor gibisin.

Son cümlesiyle beynimde bir şimşegin çaktığını hissettim.

- Ne demek istiyorsun? dedim kızgınlıkla. Bunu dememle birlikte yüzünde sanki güller açtı. Tuzağa düşmüş gibiydim.

Dirseklerini dizlerine dayarken,

- Farkında mısın? dedi.

-Çoğu zaman konuşmuyorsun.

Konuştduğundaysa ya “ne dememi bekliyorsun” ya da “ne demek istiyorsun” diyorsun.

- Ee, bunda ne sakınca var?

- Vildan, dedi başını biraz aşağı eğip gözlerini gözlerime dikerken. “Ben seninle konuşmak istiyorum. Gerçek anlamda konuşmak... Neyi sevdiğini, sevmediğini, neyden huylandığını, neye dayanamadığını ve neyden hoşlandığını bilmek istiyorum. Bunları senden dinlemek istiyorum. Bunlara göre hareket etmek, sevgini kazanmak istiyorum. Çünkü sana gidecek bir yol arıyorum”, dedi sesi sonlara doğru derin bir anlam kazanırken.

- Sana varabileceğim yol ne, neden söylemiyorsun?

Bu sırada başımı öne eğdim.

- Yoksa bunu benim değil, başkasının mı sormasını istiyorsun?

Ona baktım. Gözlerinde bir endişe vardı. Onda en sevdiğim şey buydu işte. Dürüsttü. Yaşamaktan, reddedilmekten, kaybetmekten korkmuyordu... Gözlerindeki endişeyi saklamaktan da... Kalbim hızla atmaya başladı. Cevap vermem gerekiydi, ve vereceğim cevaba göre onu sevip sevmediğimi anlayacağını bilecek kadar onu iyi tanıyordum.

- Anladım... dedi, bakışlarını benden denize doğru çevirirken.

- Hayır.

- Ne hayır?

- Başkasının sormasını istemiyorum.

- O zaman kimsenin sormasını istemiyorsun.

- Hayır...

“Ne demek istiyorsun?” dedi başını yana eğerken, imalı bir tavırla. Sanki sıra ondaymış gibi arkasına yaslandı, kollarını göğsünde birleştirdi.

“Senin sorman hoşuma gitti” dedim, benim bile zor duyabildiğim bir sesle. Başımı diğer yana çevirmiş, çok da önemli bir şey

dememiş gibi ilgisizce davranıyordum. Oysaki, hayatımda sevincin ağır bastığı ve birçok duyguyu aynı anda hissettiğim nadir anlardan birini yaşadığının farkındaydım. İkimizden de çıt çıkmıyordu. Bir an, iplerin elimden kaydığını hissettim. Hızla ona döndüm. Yüzünde kocaman bir gülümseme vardı.

- O kadar zor değilmiş ha?

- Ha ha, dedim etkilenmemiş gibi davranırken. Aslında oldukça şaşkındım.

- Ya istediğin gibi bir cevap alama-saydın, o zaman ne yapacaktın? Ne kadar üzülürdün haberin var mı senin?

Omuz silkti. "En azından artık senin de beni sevdiğini biliyorum."

- Seni sevdiğimi söylemedim.

- Bunu sormam hoşuna gittiyse beni seviyorsundur, dedi ciddiyetle.

- Belki hoşlantıdır. Belki çok da ciddi bir şey değildir...

- ...

- Nasılmış?

Bakışlarındaki ani değişimi fark edip bunu aklımda tutmaya çalışırken güldü, "Fena değil." dedi.

Bir süre sessiz kaldık. Bu sessizlik esnasında şarkı bitmiş; yerine çiftlerin birbirlerini dansa kaldıracığı türden yeni bir müzik çalmaya başlamıştı.

"İnsanlara giden yol kalplerinden geçer," dedim aniden. Bunu neden dediğimi anlayamamıştım. İçimden "umarım devamını getirmez..." dediğim bir anda "Yaa..." dedi.

- Peki neden?

- Senin işin yok mu?

Yalandan çantamı açıp sanki önemli bir eşyam yerinde mi değil mi diye bakmaya başladım.

- Hem... Zaten birazdan otobüs gelir. Başka zaman konuşuruz.

- Hiçbir işim yok. Varsa bile demek ki senin diyeceklerinden önemli değiller. Ne

diyecektin? Merak ettim.

Dolan gözlerimi ve dengesiz davranışlarımı düzeltecek bir şeyler düşünürken en iyisinin devam etmek olduğuna karar verdiğimde mideme kramplar girmeye başlamıştı. "Yine yüz üstü kalacaksın!" diyordu bir yanımda. "*Zaten her hüsrana böyle güzel başlamaz mı?*"

- Çünkü birbirine çıkan yollar kalplerden geçer... Sesimin beni yüz üstü bırakmaması için yutkundum, ardından derin bir nefes aldım. "Sevgiden başka her şey gelip geçer... İnsan bunu anlayana kadar başka şeylere önem verir. Kadınlar pırlantaların, erkekler güzel kadınların onları mutlu edeceğini sanır. Sonra, bir ay sonu, erkek kadına daha tutumlu olması gerektiğini söyler. Böylece her şey değişmeye başlar. Erkek bu sözünden güçsüzleşir, kadının yüzü diğerinin gözünde çirkinleşir."

Bir peçete uzattı.

- Eğer bu yaşanmazsa bile... Salt maddiyat üzerine olan bir birliktelik ya da kendi halinde bir yaşam tatsız bir hâl alır. İnsan, ya onlarsız yapamayacağını düşünerek elde olanlara yapışır ya da onlar üzerinden var olur.

- Yani yok olur, dedi hemen. Ardından gülümsedi.

- Sonuç olarak, dedim konunun ciddiyetinden sıyrılmak istercesine.

- Oldukça masrafsız bir kız seçtin.

Güldü.

- Desene pırlanta almama gerek kalmadı.

- Bu bir evlenme teklifi mi?

- İnsanın fikri neyse zikri de o.

Gülümseyen suratıyla çantasından bir peçete çıkarıp yuvarlak şekilde burmaya başladı.

- Seninki pek zikirde kalmadı ama... dedim bana uzattığı peçeteden yüzüğü işaret ederken. Parmağıma takıp ona döndüm.

-Ayrıca bu kadar da masrafsız değilim.

Güldü. Gülmesinden cesaret alarak devam ettim.

- Annem bir peçete yüzüğe tav olduğumu görünce çok kızacak.

Daha çok güldü. “Baksana,” dedim heyecan tüm vücudumu sarmışken.

- Bir gün her şeyi bitirmeye karar veririm, beni dinleme olur mu?

İç geçirdim, ardından ona baktım. Bu dediğimi zihninin en önemli yerine not ediyormuş gibi görünüyordu.

- Beni bırakman için elinden geleni yapacağım. Hatta seni hiçbir zaman sevmediğimi düşüneceksin. İnan bana, bu konuda çok profesyonelim, dedim başımı denize çevirirken.

O ise bu sözler karşısında “Hep benden daha az zeki bir kadınla birlikte olacağımı düşünmüştüm” dedi.

- Neden? dedim ona. “Erkekler daha mı zeki?”

- Ben öyle bir şey demedim.

-Seni feminist derneklerine söyleyeceğim.

- Selamımı da söyle. Kahkaha attım.

- Şu an seni dansa kaldırmak isterdim, dedi denize bakarken ve ekledi: Tabii kural dışı olmasaydı.

Güldüm, ardından yarışma programlarında yanlış cevap verildiğinde çıkan sesi çıkardım. “Dıt.” dedim. “Aslında bunu demeniz de kural dışı efendim.” Gülerek bana döndü.

- Şu an bana görünen en makul kural dışı ama.

Yeniden bir sessizlik oldu. Göz ucuyla otobüsün geldiğini görsem de umursamadım. “Belki de böyle bir dünya mümkündür,” dedi bir yanım. Ona baktım.

Korkmadan yaşamak ne kadar güzel gözüküyordu.

Sana Hazla Yaklaştıkça Hızla Uzaklaşıyorum

ABDÜLMELİK BAYİR

V ar olan teknolojiye ulaşmadan önce her yolun bir özlemi, her özlemin bir hüviyeti vardı. Köyden şehire, şehirden başka bir şehre, ülkeden başka bir ülkeye olan her ayrılık, alınan her yol farklı bir kimliğe sahipti. Şu anı düşününce bakıyorum da teknolojinin tanımadığı mesafeler, özlem duygularını kimliksizleştiriyor. Gurbetin yol, yolun özlem anlamına geldiği bir koca insan tarihinden bugünlere geldik. Evvel anneler ve sonra herkesin ağladığı, arkadan su dökülen, öncesinde herkesin toplanıp son kez beraber yemeklerin yenilip sohbetlerin edildiği yolculuklar sanal özleme kurban veriliyor. Sohbeti yarıda kesilen yolcu, yolda sohbetine devam edebiliyor. Yaşlılardan ve aslında tüm aile efradından alınan helallikler yavaş yavaş tarihe karışıyor. Uçak inerken pilot anonsundan önce telefonlar

çalıyor, “Annem kişisi sizi arıyor”.

Otobüste veya uçakta veya trende yapılan sohbetler ve yoldaşıklar yerini çoktan film izlemelere, mesajlaşmalara, müzik dinlemelere, beş sayfaya inen kitap okumalara bıraktı bile. Pencerelelerdeki bulutlu ve nemli bekleyişlerin yerini ekrandaki “çevrimiçi” veya “görüldü” nöbetleri aldı. Büyük özenle yazılan mektuplar artık nostalji olmuşken insanlar yolun ve özlemin hissiyatını kısa videolarda arıyor artık. Özleme dair kısa bir sözle gözleri dolan sanal Leyla’nın bir sonraki videoda kahkahaya boğulduğu görülüyor bir akşam vakti. Duygularını anında şekillendiren ‘story’ler ve ‘reels’ler sanal Mecnun’u otobüsten, yoldan ve yolcudan soyutluyor. Sıradaki videoda Santorini adasında çekilen bir havuz manzarasının altında “Beraber

gitmek istediğini kişiyi etiketle.” yazıyor. Aklına sanal Leyla’sı gelen sanal Mecnun çok beklemeden gerekeni yapıyor ve sıradaki videoya hızla geçerken Leyla ekran başında başlıyor hayal kurmaya. Hazların dahi sanallaştığı bu ortamda sanal Leyla sanal Mecnun’a hazla yaklaşırken Mecnun otobüste, Leyla’dan hızla uzaklaşıyor.

Dijitalizm; özlemi, hasreti dindirmeye elbette yarıyor, hayatımızı devrimsel bir şekilde değiştiriyor, uzakları yakın ediyor ancak aynı zamanda her konuda olduğu gibi özlemde de bir sanallık oluşturmaya başlıyor. İnsanoğlu ihtiyaçlarına ve isteklerine bu denli hızlı ulaşabiliyorken yanındaki eşinden, çocuğundan bile uzak yaşayabiliyor, onları özleyebiliyor. Sokakta, çarşıda, alışverişte, okulda veya işte karşılaşan insanlar artık yaşam belirtilerini sanalda arıyor ve “Hayrola, kaç gündür tweet atmıyorsun?” veya “Umarım bir sıkıntı yoktur, uzun süredir story atmadın, iyi misin?” gibi cümleleri kurmaya başlıyorlar. “Sanal özlem” artık her alanda hakim olmaya başlıyor ve özlem gün geçtikçe kimliğini kaybedip dijitalde yeni bir hüviyet, yeni bir boyut kazanıyor. Çevrimdışı Mecnun kalp emojiğine görüldü attığı için sanal Leyla’dan laf yiyor. İşlerini bitirip ancak akşam çevrimiçi olabilen Mecnun bir heyecanla sanal yârine yazacakken öğle vakti gelen azarı akşam işitiyor. Bir türlü aynı vakitte aynı duyguyu yaşayamayan sevgililer, çözümünü yeni sanal ortamlarda, yeni sanal insanlarda arıyor.

Gurbetten dönen Mecnunlar ve annelerinin gözleri dolu çünkü o özlem duygusu halen içlerinde, çünkü hâlâ yaşamaktalar ancak göze bakmayı unutan bu masumlar, yanağı ıslatan küçük su damlasını fark ettirebilmek için başlıyorlar ‘tweet’ yazmaya... Var olan teknolojiye ulaşmadan önce her yolun bir özlemi, her özlemin bir hüviyeti vardı.

Gönül Durağını Arayanların İstikameti

EDANUR KAYA

–Habs-ı hevâda koyma Fuzûlî sıfat esîr
Yâ Rab hidâyet eyle tarîk-ı fenâ mana

Zihnînin arsasına sorgu tohumları ansızın düşer ve insan kendi gergefinde nakış işlemeye koyulur. Tohumu yeşertmek üzere yola çıkanlar, istikametini gönül durağına doğru çevirir. Bilirler ki çelişkiler kök salmaya çalıştığında panzehir, bu menzildedir. Varoluşuna anlam katmak için arayışa sürüklenenler, kendi varlığını O'nun varlığında yok etmedikçe var olamayacağını da bilir. Bunun içindir ki yolda olmak, arayışın bir neticesidir ve son merhalede yok olup sonsuza doğmayı göze almak demektir. Kendi çizdiğimiz

hududu aşma ve asıl noktaya ulaşma meselesi, bize ait sandığımız benlikten gerçek kendiliğimize varma sürecini içerir. İmkânsız gibi gözüken ama mesafe katettikçe bulmaya yakın olduğumuz izlenimini veren bu hikâyede, yürümekle diri kalan yolcu ve yürüyenle devinim kazanan bir yol vardır.

*Menzili irak bu yolun bu yola kim varası
Müşkili çok bu yolun bunu kim başarısı*

Kafesin kilidi bülbül yüzündendir ve yine anahtar bülbüldedir. Ne zaman ki bülbül kilidi açmak için anahtarı aramaya gayret eder, o zaman özgürlüğüne kavuşacağı yolun farkına

varır ve kendini birdenbire anlam deryasının içine savrulurken buluverir. Dosdoğru ilerlemek için kendine bir yön tayin ettiğinde, meşakkatli bir serüvenin de başlangıcında olduğunu görür çünkü aradığını bulamaması için onu caydırmaya çalışan türlü etkenlerle karşılaşır.

Öyleyse yol boyunca sayısız kuşatma altında olduğunu fark edenin, yürümeye devam etmesi nasıl mümkün olabilir? İlerlemesi için gereken dengeyi ancak aşırılıklardan sakınarak sağlayabilir. Aynı sürgünde kendini tutsak etmemek için azığını aşk eder çünkü benliğin saçığı da kendiliğidir. O'nun sayesinde yürümeye engel olan iç ve dış tehditlerden korunur, bulanık düşüncelerin istilasına karşı miğferini hep hazırda bulundurur. Çetin mücadelenin galibi olmak için tam teçhizatla donanmışsa eğer, tekmil haberini almaya yakın demektir.

Böylece çetrefilli vadileri aşmak için çabaladığımızda sıradanlığın kalıplarını kırdığımızı, her çatlaktan bir ışığın sızdığını ve içimize doğru gerçekleşen akımın gürüldediğini duyarız. Yığınla toz bulutu kaplı etrafımız artık berrak bir görüntüye kavuşur. Anlaşılmaz uğuldamalar son bulur, mucizenin yakınlığını duyumsamaya başlarız. Definenin varlığından bihaber yaşarken artık yaratılışımızın mahiyetindeki tılsıma kapılırız ve yolu sürekli kılıp başarmayı, en başat rolümüz olarak belirleriz. Görürüz ki günü yok yere geçirmekle yetindiğimiz bu ömür, güzergâhı ebediyete varan bir yolculuktan ibaret. Yolculuğun bir biliş, buluş ve oluş hikâyesi olduğunu bu süreç içerisinde algılarız çünkü yaşayarak öğrenmeden cehaleti kaldıramayacağımız gerçeğini deneyimlemek, yolcuya bahşedilmiş bir hediyedir. Öyle ki yolda olmanın alametifarikası da budur; verilen armağanı en güzel şekilde değerlendirebilmek ve çiğken yol aldıkça pişmek.

*“ben hep yollar düşledim
derin yollarda yürürken”*

Yol ucu bucağı olmayan belirsizliği ifade eder gibidir ama belirli bir zaman içindedir. Söz konusu vaktin de aslında tükendiğini sandığımız anda yeni bir boyutta, daha farklı bir görünüme kavuşarak başladığını bu zaman zarfında tecrübe ederiz. Belleğimizde bir yol imgesi vardır, o yol üzerinde bulunmanın özlemiyle gitgide derinleşen yollarda buluruz kendimizi. Onun için gönül durağını arayanların istikameti tek bir yola doğru olsa da iç içe geçen yolları içerir. Bu yollar bağımsız değildir, aksine birbirini tamamlayan bir nitelik taşır çünkü yeryüzü bir çağrışım tablosudur ve biz nereye baksak sanatçıyı görürüz.

Evreni temaşa ederek okumak, yolculuğun sırlarla örtülü anlamını keşfetmektir. Kâinatın, olup biten her olay ve olgunun birbiriyle bağlantılı anlam silsilesiyle oluşturulduğunu idrak etmek yürüdükçe fark edilir. Böylece tanık olduklarımızı akıl süzgecinden geçirerek irademizi yapılandırmayı öğreniriz. Belki de dur durak bilmeyen sorguların nedeni biz derin yolları yürüyebilecekim diyedir.

İnsanın yegâne amacı gönül durağını aramaksa, hasretini çektiği bu mekâna giden yol doğrultusunda ilerlediğinde hakikati apaçık bir şekilde görmeye başlayacak ve kendiliğine adım adım yaklaşacaktır. Yeter ki bütün saadetlerin mümkün olduğu yeri aramaktan kendini mahrum bırakmasın, o zaman kendini dairesel bir döngünün başında bulacaktır. Ayşe Şasa ne demişti?

“İşte insan! İşte hayat! İşte sana gerçek hayat! Şimdi onunla karşı karşıyayım tamamen... Bu, dünyada ‘anlam’ı keşfetmek, sonsuza giden anlam yolculuğunun tam da başında olmak demek.”

Hayy'dan geldik Hû'ya

HİKMET ŞEYHANLIOĞLU

İnsan, yolculuk etmeye aşina bir varlıktır hem dış dünyamızda hem de kalbimizin derinliklerinde. Evet, insanın zamana ve mekâna sığmayan uzun ve çetrefilli bir yolu ve macerası vardır. Ruh üflendiği vakit can bulduk ve Hayy'dan gelip Hu'ya doğru bir rotayı kabul ettik. Birçok mahluk geri adım attı; kimisi bizden endişelendi kimisi nefret kustu. Kenara çekilip üzüldüğümüz zor bir zamanda, bize inanan ve her şeye tahammül edebileceğimizi bilen bir yol göstericimiz, bizi terbiye eden bir Rabbimiz vardı. Diğer mahluklar arasındaki tek farkımız, dikenli bir yolda yürürken ona olan sevgimiz için gül toplamaktı aslında. Çünkü bizi bizden iyi bilen, biliyordu ki sadık bir kulun ruhu madde ile bütünleşse de kavuşmaya mâni olamayacak ve bu yolda yürümeye devam edecekti. Bu yolun hengâmesinde biz O'na doğru yürüdük ve O bize doğru koştu. Bu yolda her meşakate rağmen sevgi kazanacaktı. Ve artık yol başlayacaktı, her türlü levazımat hazırды.

Dünyadaki ilk durağımız, ana rahmi

oldu. Karanlık ve bilinmez sarmaşıklarla örülü, nefesimizi boğan dar bir mekânda ve bizi hayatta tutan bir merhametle yaşıyoruz bu ilk durakta. Zaten ana rahmi denme sebebi de budur, yani merhamet. Rabbimiz daha ilk durakta (ana rahminde) yolun ne kadar karanlık olduğunu ve zor da olsa pes etmemeyi, şikâyet tekmesinin nafil olduğunu ve aslında “O, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır”(*Bakara Suresi, 257. Ayet*) mealindeki gibi şefkatli sözleri hatırlatarak bizleri teselli ettiğini, merhametini tüm alemlere beyan ederek ilan ediyor. Peki ya sonra? Yol devam edecek tabii ki. Karanlık zannettiğimiz merhamet yurduna veda ederek, bu dünyaya hüznü ve içten bir ağlamayla gözlerimizi açtık. Fakat burası eski merhamet yurdumuz gibi değildi. Çok şey bekliyordu bizleri bu yeni yolda; çünkü hayır ve şer yolu burada karşımıza çıkacak ve yapacağımız seçim bu kısacık zaman diliminde belli olacak. Ya dikenli yolda gül toplayanlardan olacağız ya da önümüzdeki taşla umutsuz bir halde

şikâyet tekmesini atanlardan. Karar bizimdir. Artık bu yeni yurttta tadacağımız pek çok duygu, tanışacağımız insanlar ve yaşayacağımız imtihanlar vardı. Zaman ilerledi ve bizi beraberinde sürükledi. Peki ya sonra ne oluyor? Büyüyoruz hiç durmadan, düşünüyoruz hiç usanmadan, hayatın yükü omuzlara biniyor hiç acımadan ve anlıyoruz ki bizi bu sefer dünya boğuyor; karanlık ve yağmurlu bir gecede, yolunu kaybetmiş bir şekilde yürürken anlıyoruz bunu. Sonra tekrar ağlamaya başlıyoruz sanki tüm varlık aleminin acısı sinemize gömülmüş de volkan gibi infilak ediyoruz. Peki kim ruhumuzun feryadına yetiyecek bu zor zamanımızda ve yitirdiğimiz benliği kim imar edecek. Bizleri hiçbir zaman bırakmayan ezeli ve rahim sahibi olan elbette. Çünkü bizi yaratan, bu yolda her şeye rağmen yürüyebilme umudunu kalbe nakşeden ve şu dünya aleminde bize güç veren yegâne zat O'dur. Ve artık yol seçimimiz için iki yol vardı. Hayır yolu çetin imtihanlarla doludur ve bu yolu seçenler; fitratın saf ışığını meşale edinerek, karanlık yollardan hiç korkmadan geçip, menzile varacaktır. Şer yolunun yolcuları, kestirmeden gittiklerini ve bu dünyada kolayca sefayı sürüp, menzile varacaklarını sanacaktır ama nafiye. Yol, bedel ister. Sahip olduğumuz nimetlerden neleri feda edip ulvi bir kâr elde edebiliriz bu yolda? Evde, işte veya bu dünya durağında sık sık hatırlanması gereken budur. Bir sonraki durak olan kabir hayatına pişman bir halde uğramamak için. Kabir hayatı ise kimisi için nedamet yurdu, kimisi için huzur yurdu olacaktır. Dar ve karanlık bir mekân, çünkü insan dünyada iken takıldığı mekanların muhasebesini yapmayınca, bir sonraki durağı olan kabri unuttuyor. Evet, karanlık mekanlara boyun eğmemeliyiz ve bize sirayet eden berbat hissiyatı def etmeliyiz ki kabirde huzurlu bir şekilde divan duralım.

Bekledik bu divanda ve bunca olanlardan sonra arkamıza bakıp, ne kadar yol aldığımıza hayret ettik. Alem-i ervahta ilahi bir zevk, ana rahminde ilk ayrılışın hüznü, dünyada ümit ve korku. Ve şimdi bize sual edilen kendi hakikatimiz, bizi bırakmayan endişemiz. Bekleme salonunda daimî bir titreyiş ve acemi düşünceler. Düşünüyoruz, “dünyanın kısacık zaman diliminde, yaptıklarım beni bırakmayacaktı ve bu yaptıklarım ne benden ne de hakikatten irak değildi”. Sonsuz aleme açılan kabir kapısında bekliyoruz. Ve artık tahlil raporumuzu teslim alıyoruz. Kabirde böyle bir bekleyiş ve her şeyin karara bağlanılacağı bir son durağa varış. İki taife olarak artık sonsuz ahiret yurdunu ve ilahi hükmü beklemekteyiz. Mahkeme-i Kübra'da karar verildi. Kimimiz bu yolda mücadele verdi ve şimdi sevinçten, kavuşmaktan içi içine sığmıyor, gözyaşı döküyor. Kimimiz yolun hakkını vermedi ve pişmanlık gözyaşları döküyor. Her şey çok hızlıydı bedbahtlar için. Sanki her gün, bir bahçenin yanında geçip, gülü fark edemeyecek ve toplamayacak kadar muhabbet yoksunuydular. Keşke gülün dikenini gözlerinde büyütmeselerdi de bu dünyadan mesut bir şekilde veda etselerdi ve kabirde umutlu bir bekleyiş içerisinde olsalardı. Peki yolun hakkını verenler? Onlar ne olursa olsun ilahi teselliye özümseyenlerdi. İlk firkatten itibaren unutmamışlardı ne kadar uzun yolculuk ettiklerini, ayakta tutan kuvvetin muhabbet ve merhamet olduğuna kani olmuşlardı. İşte cennet, işte cehennem karşımızdadır artık. Kimisi yaptıklarıyla utanmakta ve ağlamakta. Kimisi de şükür halinde ve sultanın cemalini görmekle vuslata ermiş, ağlamakta.

*Gönül den gönüle yol var dediler. O gün bugün yoldayız.
Yol bulmak kolay imiş, mesele gönül bulabilmek imiş...
Hz. Mevlana*

Bir Bulma Aracı Olarak Yol

MUHAMMET BERK GÜLDÜR

Sayın yolcularımız, kemerlerinizi bağlayınız; yola dair ontolojik bir yolculuğa çıkacağız. Bildiğiniz üzere yolculuğa bedenleriyle çıkanlar turist, kalpleri ve fikirleriyle çıkanlar seyyah olur. Bu yüzden sizden ricamız, kalbinizi rahat edeceği bir konuma getirip onu, ona eziyet veren her şeyden uzaklaştırmak suretiyle yolculuğa katılmanızdır. Öncelikle belirtmeliyiz ki yol biraz engebeli, bu yüzden fikir dünyanızda sarsıntılar meydana gelebilir. Şimdiden iyi yolculuklar.

Sayın yolcularımız, size “yolcu” diye hitap ederken hiç tereddüt etmiyorum. Zira her birimiz bu aleme bir yolcu olarak gelmişiz. Ve ilk, ve en büyük yolculuk, insanın kendini bulması için oluşturulmuş. İnsan, sonsuzluğa giden bu uzun yolda kendini bulmakla muvazaf. Fakat büyük kervanlarda yüzlerce yolcu bir araya toplanarak beraber hareket etmek durumunda asla değiller. Zira bu yolculuk ferden-ferda, yolcuların tek yoldaşları nefis ve kalpleri, bunlar haricinde karşılaşılansarsa yolculuğa ortak olamazlar maalesef. Yola bir başkasıyla çıkılmaz, hepimiz bu yolculuğa yalnız çıktık. Fakat yolculukta farklı kişilere tesadüf ediyoruz ve yolumuz kesişebiliyor. Eğer yolumuzun kesiştikleri yolculuğumuzu bize unutturuyorsa bu kişiler şerden başka bir şey değiller. Fakat yolculuğu bize hatırlatıyorsa bizim için en büyük hayırdır onlar.

Çünkü bizim yolculuğumuzun en önemli kurallarından biri, yolculuğumuzu unutmaktır, zira yolu unutanlar yoldan çıkarlar. Bu yüzden vazifemiz içinde bulunduğumuz mekânın yani yolun ve zamanın, yani yolculuğun devamının idrakinde olmaktır. Böylece kervan göçerken dağlar başında kalmayız.

Zaman ve mekânın idrakinde olmak, Akif Emre’ye göre zaman ve mekân hakkında konuşmanın ilk kuralıdır. Yani bilinç ve farkındalık, bulunduğu hâl hakkında fikir yürütebilmenin dolayısıyla hali değiştirmenin ilk adımıdır. Kısaca her şey anlamakla başlıyor, devamında anlamlandırmaya giden uzun bir yol daha var.

Yol; âlem-i ervahta başlayıp, ana rahmi, dünya, kabir, haşir ve ebedi yurdumuza kadar uzanan ömrümüzün kısa özetidir. Yani hayat, yolculuklarla bezeli bir büyük yolculuktur aslında. Bu büyük yolculuk, bütün yolculuklarımızın bir hülasası konumunda. Bizim için ilahi iradeyle kurulmuş bu yolculuk, kendi isteğimizle çıkacağımız yolculukların nasıl olması gerektiğini de öğretiyor bize. Evvela yola bir amaç uğruna çıkmalı, yolcu yolda kendini aramalı ve bulmalı, yolun belli başlı kaideleri vardır; yolcu bu kaideleri ihlal ederek yoldan çıkmamalı. Hatta her gün, beş vakit namazın her rekatında yoldan çıkanlardan olmamak için dua etmeli, “Veledallin...”

fakat yolda bulunan yolcu, yolun maverasını da görmeli, yoldan çıkmadan bazen yolun ötesine çıkmalı. Çünkü öğrenme ötelere gidildikçe başlar.

Yol bir müderris; alim değil fakat talebeye çok şey öğretebilir. İşte bu yüzden yolun ötesine geçmek gerekir. Yolun verdiği dersi, yolla bütünleşen ve yolu dinleyenler hatta yolun anlayamadığını bile anlayanlar duyabilir. Zira yol, tasavvufta başlı başına bir hocadır. Yolcuya hiç kimsenin veremeyeceği dersler verir. Hiçbir kitapta bulunmayan bilgileri öğretir. Hasreti, özlemi, hüznü hissettirir. Her gidişin yeni bir başlangıç olduğunu, toprağa değen her göz yaşının yeni bir can suyu olduğunu ve bir hikâyenin nasıl yazılacağını idrak ettirir. Belki de en önemlisi yaşamayı, yaşayabilmeyi öğretir yol. Yolcu, yol ile bütünleştikçe hissesine düşen hisler de artacaktır. Çünkü Necip Fazıl'ın dediği gibi "Yollar bizden bir izdir, ne duysak sesimizdir, ne görsek benzer bize...". Yol, yolcuya kendisini gösterir. Bu yüzden yolcu öncelikle kendini aramalıdır. Kaybettiği duygularını, toplum tarafından bastırılmış fikirlerini bulacağı yegâne mekân yoldur. Fakat yol, bir mekân değildir. Durağan ve eylemsiz değildir çünkü. En güzel yanı, hiçbir yere eklemlememiş oluşudur. Nesne değil, bazen büsbütün özne konumundadır. Yani yolda olan yolu değiştiremez fakat yol yolcuyu değiştirebilir.

Genelde kendisini tam olarak tanıyamamış, ulaşabilme potansiyeli olan konumlara ulaşma noktasında güçlük çeken ve hayatın herhangi bir alanında tam olarak başarılı olamamış insanlar, yaşamları boyunca aynı ülkenin aynı şehrinin aynı mahallesinde yaşayanlar, yani hiçbir yolculuğa çıkmayanlardır. Elbette bu kimselerin de hayatlarında bir huzur ve mutluluk bulunabilir, ancak kendi iç potansiyellerini dışa yansıtmada hususunda çok zorlanırlar. Ve nitekim kendi

bulundukları konumdan ayrılmayacaklarına dair bir ön kabul bu insanlarda hasıl olunca, bulundukları mekân da tam olarak bir konfor alanına dönüşür ve nihayetinde kabiliyetleri çürür, benlikleri anafora uğrar. Fakat yola çıkan veya yolda olan biri için bu durum söz konusu olamaz. Zira o, hem kendisini bir yere eklemlemez hem de herhangi bir konunun psikolojik hegemonyası altına girmez. Yoldakiler konfor alanlarını yırtar ve mazi çöplüğüne savrulurlar. İlerde onları bekleyen yeni heyecanlar, yeni dostlar ve yeni tecrübeler vardır. Bu yüzden kendini aşmış insanların aşacakları ilk şey, genelde kendi ve devamlı içinde bulundukları mekân, yani konfor alanları olur. Bu alan aşıldığında, mükemmel bir hikâye başlıyor demektir. Bunu yapmanın en iyi yolu da yola çıkmaktır. Çünkü Tolstoy'a göre "Tüm muhteşem hikâyeler iki şekilde başlar: Ya bir insan bir yolculuğa çıkar ya da şehre bir yabancı gelir". Hep gözümüz yolda, bir yabancıya bize güzel bir hikâye yazmasını bekleyemeyeceğimize göre yola çıkıp, ardımızda hem kendimiz hem de başkaları için unutulmaz öyküler bırakabiliriz. Ve geri döndüğümüzde, yolun tahsilinden geçmiş bambaşka bir insan olarak en güzel hikâyelerin kâtibi olabiliriz.

Sayın yolcularımız, yolu en iyi yol anlatır, yolu yoldan dinlemek için çıkacağınız yolların ilk adımı olması dileğiyle yazımızı bir Tokat türküsünde geçen şu mısralarla bitirelim:

*"Yola yolladım seni de
Yollar yormasın seni
Hızır elinden tutsun da
Bana yollasın seni."*

Yolların bizi, bizim de yolları yormadığımız yolculuklara Hızır gibi yoldaşlarla çıkmamız dileğiyle, iyi yolculuklar... Daha yeni başlıyoruz. Bulmamız gereken bir "ben" var.

Durakların Hisleri

RAHİME GÜNEŞ

Yol, ne sır bir kelime...

Yokla var arası bir yerde.

Duyguların hicret ettiği, durakların değiştiği, yoldaşın haritan olduğu, bazen hiç adım atılamayan ama adı hep var olan, ümitle adım atılan bazen varılan bazen varılamayıp unutilan.

Her şeyiyle insanı tekliğin dışına götüren doğumla başlayan sonunun sır olduğu bir sürü sürecin toplamıdır.

Esasen bir uzunluğu, bir süresi, bir yönü, bir planı, bir varışı, bir rötarı var mıdır?

İnsan için bunların kaçının cevabı vardır, kaçına cevap verebilir?

Kalbi ve aklı olan, birbirine can

olan, su olan, en önemlisi yoldaş olabilmekle sınanan insan için yollarının sayısını arttırmak, gençliğinin heyecanına, dinamikliğine ve yaşlılığının tecrübesine verilebilecek en anlamlı haldir.

Yolların sayısı arttıkça durakların sayısı artar, soluklanacak yer sayısı, çeşitliliği artar. Yürüdüğü yollarda hele de ana saydığı yolunda molaya ihtiyacı olabilir, durakta durma tekrar hazırlanma gibi ihtiyaçlar. Yola tekrar koyulmak zaman alabilir. Böyle olunca bir başka yola baş konabilir.

Gün olur ki, gittiği ana yolu tamamen kapatabilir, yoldaşından ayrı düşebilir yani hayatında o yol kapanmıştır artık varacağı

yerle ipleri kopmuştur, düğümler ipi germiş ve koparmıştır. Biraz inzivadır belki, yorulan yolundan olmuş adımları toparlayacak.

Başka yolların hayatında var oluşuyla ya da başka açılacak yolda yol almakla, o kapanan, ipi koparılmış yolun yeri dolar.

İnsanın yürüdüğü, nefes alıp verdiği her yol, illa isteyerek başlanan bir yol olmaya-bilir. Bazen birinin tercihidir yol, bazen sadece görebildiğindir, bazense kendini nasıl orada bulduğunu bile bilemediğindir.

Ama nefeslenen sensin. Kendine duraklar seçecek olan çantasını sırtında taşıyan.

Çantasına geçtiği her yoldan topladığı tohumlarıyla yoluna yeşili katacak olan.

Yola çıkarken herkese hazırlık yapması için bir zaman verilmemiş olabilir ama o topladığı tohumlar avuçlarında olmalıdır, çantasına atamamış olsa bile.

Peki, yol varılması gereken bir şey midir?

Varılması hedeflenen yer haline gelmesi mi gerekir, hakkını vermiş olmak, başarılı sayılmak için?

Bazıları için hiç sayılabilecek bambaşka bir yere çıkan.

Hiç akılda olmayanları öğrenerek.

Bazen eli boş, kalbi taşmış.

Bazense hep yolda kalmayı öğrenerek ve kalmayı seçerek.

Hiç bitmeyecek bugünün, yarının hayırlar getireceğine inanarak.

Nefessiz kaldığı yerde, hâlâ o yerde var görünürken, duygularını yerle gök arasındaki ipe sarmış sarmalamış göğsüne sunmuş hâlde...

Aslında yol, ne mesafeler, ne mekân, ne amaçlar, ne varışlar.

Yol, kendine nerede olursan ol seçtiğin duraklar, nefes için yerle gök arasına gerdiğin ip, ipine sardığın yoldaş iplerdir.

Gökten gelen süt rengiyle, ipine beyazlığı sağlama sırrı yolculuğu...

Alabora Bir Yol

RUMEYSA AKMAN

Dediler ki; bu yolu onlar seçti. Bu yol ölüme en yakın yoldu çünkü yaşama tutunmak için onunla en çetin savaşı vermek icap ediyordu. Savaşın sonunda ölüme de yaşama da eşit uzaklıkta duruluyordu. Fakat en çok yaşama hasret duyuluyordu. Zira ölüm ziyadesiyle bu yolculuğa eşlik ediyordu. Bundan sebep, sonunda hayat bahşeden karaya varış, ucu bucağı olmayan bir gayrete tabi olmayı gerektiriyordu. Maviydi bu gayretin sarf edildiği mahal. Alabildiğine engin; sınırının, sonunun çizilemediği, ne olacağının kestirilemediği müphem bir bekleyişin istikrarıydı. Çelişkilerin rengiydi mavi; hüznün kaynağı ama umudun vaadiydi. Korkulara buluyordu ama cesaretin gözü pekliği. Yaşama inancı pekiştiren fakat amansızca son nefesi verdiren tezatlığında tüm hedefler savruluyordu. Adeta verilen kararları meddücezir olayında raptedilemez hale getiriyordu. Gerekirse tam teşhizatlı olsun, hiçbir hazırlık onun tarafından yutulup yok olmamaya yetmiyordu. Ufak bir ihtimale sarılan çırpınışları, âtil vaziyette kudretine boyun eğdiriyordu. Yaşama dokunmayı engelleyen ne varsa; korku, telaş, panik, acı, trajedi, gözyaşı, gerisin geri bildik sonlar resmediyordu mavilikte. Ebedi uykular mavinin derinliklerinde akıp gidiyordu hikayelerinden bihaber ederek. Gelgelelim hiçbir ölüm; az ya da çok, sayılan ya da sayılmayan fark

etmeksizin caydırıcı bir neden teşkil etmiyordu mavidenden. Heybeti, durgunluk veren yanılsama içinde dikkate alınmıyordu, alınmak istenmiyordu haddizatında. Onurlu bir mücadeleye yaraşmıyordu zira zevâhirinden vazgeçip dönmek. Yüzleşmeden, derinlerine varmadan öngörülebilir bir nihayet çizmek makul olmuyordu.

Neden peki vuku bulmuş bunca korkunç gerçeğe rağmen inat ediyordu hayaller? Dahası olası bütün tehlikeler kolayca göz önüne getirilebilirken temenniler diretiyordu bu sağı solu belli olmayan derinliğe? Nasıl bir teslimiyetti ki küçük bir fırtınayla alabora olabileceksen gitme arzusu bir şey kaybetmiyordu coşkusundan. Yaşam dürtüsü müydü gitmelere engel tanımayan? Thanatos'un baskınlığı karşısında Eros'u öne geçirme çabası mıydı? Thanatos'un ya da ölüm dürtüsünün tahakkümü belki de Eros'a, hayatta kalma dürtüsüne olan hasreti öyle perçinliyordu ki boğulabilme olasılığı yüzmekten alkoymuyordu. Ancak söz konusu vaziyet, ölüme meydan okurken bir yandan bile bile ona yürüme sevdası kabîlinden bir ifadeyle değerlendirilmeye uygun düşmüyordu. Zira psişik bir zeminden böylesi bir vâkıa enine boyuna kapsanamıyordu.

Ne demeliydi o halde? Canı pahasına ölümle dans etmek de neydi mavi sularda? Kaçınıldığı da yoktu ne havanın ne de öfkeli

ve acımasız her türlü muhalefetin gazabına uğramaktan. Öyle ki bu mavilik, yolun ta kendisiydi de ondan. Bu yol yaşamdan bir pay alabilme mücadelesinin adıydı. Her canlının muhakkak ölümü tadacağı gibi nefes alabiliyorken yaşamı tatmanın bittabi çabasıydı. Gâye sebebine ulaşmak için her nefsin nefes alabilme zarureti vardı. Elbette bilasebep değildi kimse. Lakin son yolculuğa batmadan önce selamette yürüyebilme endişesinin ege-menliği altında varoluş sancıları lütuf sayılırdı. Neticede herkesin yöneldiği bir yönü vardı ama yola çıkmadan o yöne yönelmek olmu-yordu evvela. Yola çıkmaksa, ne yazık ki buna niyetlenmiş herkesin erişemediği bir nimetti. Hele ki bazıları için ölümü yenmek ya da ona yenilmekten ibaretse yol dedikleri, Simyacı'nın Santiago'su gibi nahif bir mutluluğa ulaşma serüveni, adeta başka bir evrenin hikâyesi olabilirdi.

Nitekim burada yoldan kastımızı idealist bir tavırla hakikate ulaşma arzusu ile özdeş tutabilirdik. Bu satırların ana gövdesini varlığı soruşturan, benliği araştıran metafizik sorular oluşturabilirdi. Ancak içsel arayış boyutuna ermek için asgari seviyede bir imtiyaza sahip olmak gerekliydi. Bu imtiyazın adı hayata kabul edilmektir. Evet, ironikti. Zira dünyaya gelmişseniz bu hayata kabul edilmiş-siniz demektir. Fakat kategorize sevdalıları tarafından insanlığa dahil edilmediğinizde, hayatta kabul görmemeniz mümkün hale gelir. Bunun içindir ki eşrefiyet vasfınıza hâlel getirecek mefhumları izafe etmek istedikle-rinde, artık adınız göçmen ya da göçmenler-dir. Varlığınız yahut yokluğunuz birkaç yüz ya da bin ya da milyondan biridir. İnsanlığa layık görülmediyseniz bu hayat yolunun yolcusu olmaya muktedir değilsinizdir. Her ne kadar binlerce mil yol kat edip kıtalar da aşsanız, mücadeleniz takdire değil kakılıp vurulan hazin sona şayan görülür. İnsan olarak

anılmamanız, köhne bir teknenin alabora olmasıyla yaşamı sona erenlerden biriyseniz pek de zor değildir. Zaten yolunuza diken, taş, mayın ve engel olabilecek ne varsa itinayla koyulduğundan, varlığınız günün sonunda göçüp gitmelere gebedir. O yüzden de der-ler ki biz reva görmedik, bu yola baş koyan onlardı. Onlardı bu yolun her türlü çilesine, cefasına amenna diyenler. Onlardı boğulup ölmeye pek bir hevesliler. Onlardı alabora bir yol müptelası olanlar.

Bu yol, yaşamın kıyısına ulaştıran ana güzergahtır. Dolayısıyla yol boyu kurulan türlü türlü ölüm tuzaklarından kaçınmak, hayata daha çok yaklaştırır. Zira merak dürtüsüyle harekete geçtiğiniz, maceraper-est bir vasıfla yeni yerler keşfetmek üzere deryaya yelken açılmamıştır. Bu yolculuk sadece engin bahirin asi, hırçın yüzüne tanık etmez. Aynı zamanda bu yolculuğa çıkma cüreti göstermenizden ötürü, yaşa-maya ramak kalmışken boğucu sulara geri püskürtülürsünüz. Nitekim yaşama muvafakat edilmeniz, insaniyetin sınırları dışına itilmişlerseniz, denizin en durgun anında dahi yüzmeye biçare bırakır. Öyle ya, bu gemide rotanızı istediğiniz istikamete doğru çizen bir kaptan ya da elinde meyve tabağıyla yolculuğunuza eşlik eden, keyifli vakit geçirmanızdan sorumlu hizmetli yok-tur. Karadan seyahatinize esenlik dileyip güle güle sallanan eller de. Bu bir, yerin-izi yönünüzü sert hudutlarla tayin eden-lerden bir parça yol vermelerini beklediğiniz umudun savaşıdır. Bir parça yol; bir parça nefestir, güvendir, dinginliktir. Yol hayatta tutan yegâne daldır; inatla kesilmediği mü-detçe savrulmalara karşı dayanabilir. Lakin her boğuluştaki tartışılan tek şey yolcunun meşruiyetidir. Değil mi ki yol, kime münasip görülmüşse ona mübahtır. O halde kaçak ya da meşru bazılarına yol hep alaboradır.

Pencere Önü Kuşları

ŞEYMA YILMAZ CEBECİ

Kuş geldi konu penceremin kenarına. İrkildim. Koltuğun kenarına yasladığım başımı kaldırarak bir heyecanla kuşu perde arkasından seyretmeye başladım. Perdenin arkasında olmasaydım hemen uçuverirdi biliyordum. O yüzden nazik hareketlerle yaklaştım, yaklaştım. En ufak hareketimin onu ürkütmesinden itina ederek. İkincisi de yanında beliriverdi hemen. Belki de dedim kendi kendime. Dillerince bir üslupla o çağırıştır bir diğerini. “Gel, güvenilir bir pencere önü buldum” demiştir. Çünkü çıkılan yolda bu büyük bir meseledir.

Ve çünkü buralarda artık güvenilir bir yer, bir yol bulmak zordur. Ürkütenleri çoktur, gidip geri gelmeyenleri, vefasızları

çoktur buraların. Kendi yolu değilse pisletenleri, temizlemeyenleri ve unutanları çoktur. Ama bunlar öyle midir? İmrenilen uçuşuyla maviliklerde süzülenler. Kimseciklere zarar vermeden görevini yerine getiren, yıkmayan, yapan güzeller. Güvenli gördüğü yerlere yuva inşa eden, büyük bir titizlikle kendine yeni bir dünya kuran, yeni bir yolculuğa başlayan pencere önü kuşları...

Bir kuştan bile nasiplenecek, yolculuğundan öğrenilecek ne çok şey vardı aslında. Ders çıkarılacak, görececek çok şey vardı. Perde arkasındaki seyrime, gözlerini inceleyerek devam ettim. Nasıl muazzamdı. Ekmek kırıntılarını yiyişine baktım, nasıl zarıftı. Yolculuğundan meğer neler alabilirmişim kendi

heybeme; konması, yemek yemesi, bakışı... Hırs yok, kin yok, hiddet yok. Yanındakinin nasibine saldırmıyor. Kendi önünden önünden yiyor. Kuş bile biliyor rızkı vereni. Sen nasıl unutursun dedim.

Aklımdan geçen düşüncelere bir yeni-sini ekleyerek bizden neden bu kadar ürküyor-lar diye de düşündüm. Usulca gidiverdikleri yollarında bizimle karşılaşınca neden hemen uçuyorlar? Neden yaklaştığımız an kaçıyorlar diye. Bazen insan bile insandan kaçıyorlarken onlara çok görmemeliydim bunu, biliyordum. İnsan bile insanın evini bozuyorken, dost görünüp düşman olabiliyorken. Onların da öyle sanıyor olmasını, yaptığı yuvayı bu denli koruyor oluşunu çok görmemeliydim. “İnsanın yaptığınsa insana, şu kuş yapmıyor” diyerek sürdürdüm seyrimi.

Hem uçmaya can atışları hem de durdukları yerdeki görevlerini hızlı hızlı yerine getirmeye çalışmaları çok aşınaydı. Yolculuklarını itinayla sürdürmeleri, tüm engellere rağmen göstermiş oldukları çaba çok benzerdi. Ama tek fark; onlar bu yolda çok istemiyordu, çok sevmiyordu. Bulduklarıyla yetiniyorlardı. Sanki çok'larda bir ürkeklik olduğunu biliyorlardı. Çok isterlerse uçup gidivereceğinin korkusunu yaşıyorlardı. Nereden biliyorlardı? Kendilerinden. Çünkü bir kanat çırpışlarına bakıyordu her şey.

Ah pencere önü kuşları! Aldınız da nerelere götürdünüz bir kuş ürkekliğiyle, şu kuş kadar yerde, kuş kadcılık yer kaplayan şu bedenimi, ruhumu. Meğer ne çok öğrenecek şeyim varmış sizden. Yine gelin. Benim penceremin önü de sizden öğrenmeye niyetlenen şu kalbim de size açık.

Pencere önü çiçeğiniz olsun amenna ama pencere önü kuşlarınız da olsun...

Çiçek de iyidir.
Kuş da kitap da.

Sürgün Bir Kuş Nereye Gider?

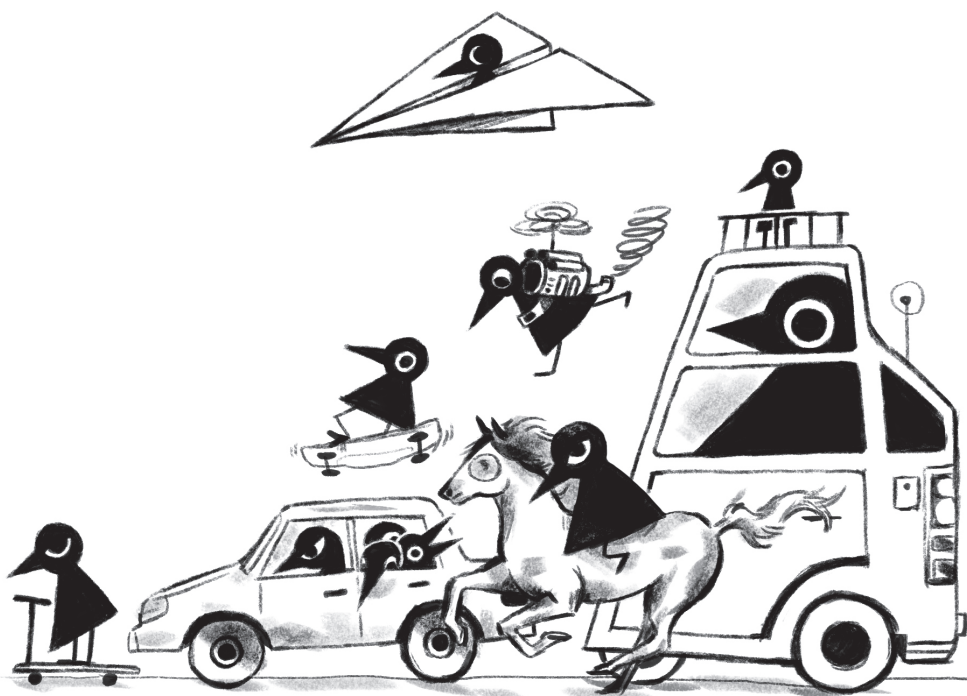
HANNE NUR ÖZDEN

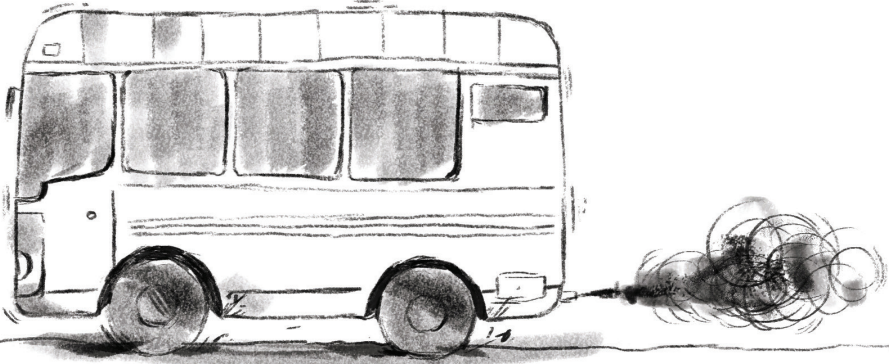
Sürgün bir kuş nereye gider? Kim tutabilir onun sınırlarını? Kanatların olduktan sonra duvarların, sınırların bir anlamı yok. İşte bu sebeptiyle kuşların kanatlarını kırmak gerek. Bir kuş uçuşu yayan bir sürgünü kaldıramaz çünkü.

Kuşlar için yürümek tehlikelidir. Düşüyor aşağılanmaktadır. Tüm bunlara rağmen yola devam eden kuşlara ne demeli peki? Sürgün hayatına kalpini göğüsleyerek yüsmeyi başaran korkusuz kuşlar.

Sürgünde hayat zor. Kalbini en azından sen bana dön. Garesiz ve yalnız bırakma beni.

Ve sürgünle başladı hayat...